

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

DIPLOMSKO DELO

**VPLIV UVEDBE MEDNARODNIH STANDARDOV
RAČUNOVODSKEGA POROČANJA NA DONOSNOST
KAPITALA V PODJETJU ABC D.O.O.**

Ljubljana, januar 2006

MARTIN MIKLAVIČ

IZJAVA

Študent Martin Miklavič izjavljam, da sem avtor tega diplomskega dela, ki sem ga napisal pod mentorstvom dr. Aljoša Valentinčiča, in dovolim objavo diplomskega dela na fakultetnih spletnih straneh.

Ljubljana, dne 30.01.2006

Podpis: _____

KAZALO

UVOD	1
1. SPLOŠNA PRIMERJAVA MED SLOVENSKIMI IN MEDNARODNIMI STANDARDI RAČUNOVODSKEGA POROČANJA	2
1.1. SLOVENSKI RAČUNOVODSKI STANDARDI.....	2
1.2. MEDNARODNI STANDARDI RAČUNOVODSKEGA POROČANJA	3
1.3. SPLOŠNE RAZLIKE MED SRS IN MSRP	5
2. PREVZEM MSRP V EU IN PRVO POROČANJE PO MSRP	6
2.1. SPLOŠNE ZNAČILNOSTI MSRP 1.....	7
2.2. DOVOLJENE IZJEME IN PREPOVEDI UPORABE MSRP ZA NAZAJ.....	9
2.3. RAZKRITJA OB PRVEM POROČANJU PO MSRP	12
3. PRIMERJAVA TEMELJNIH RAČUNOVODSKIH IZKAZOV IN EKONOMSKIH KATEGORIJ PO SRS IN MSRP	13
3.1. BILANCA STANJA.....	14
3.1.1. <i>Opredmetena sredstva</i>	15
3.1.2. <i>Neopredmetena sredstva</i>	17
3.1.3. <i>Finančne naložbe</i>	18
3.1.4. <i>Zaloge</i>	20
3.1.5. <i>Terjatve</i>	21
3.1.6. <i>Denarna sredstva</i>	22
3.1.7. <i>Kapital</i>	23
3.1.8. <i>Dolgovi</i>	24
3.1.9. <i>Dolgoročne rezervacije</i>	25
3.1.10. <i>Kratkoročne časovne razmejitev</i>	26
3.2. IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA.....	27
3.2.1. <i>Stroški</i>	28
3.2.2. <i>Odhodki</i>	30
3.2.3. <i>Prihodki</i>	30
3.2.4. <i>Davek od dobička</i>	31
3.3. IZKAZ FINANČNEGA IZIDA	32
3.4. IZKAZ GIBANJA KAPITALA	34
4. PRIMERJAVA ANALIZE USPEŠNOSTI POSLOVANJA PODJETJA ABC D.O.O. PO SRS IN MSRP	36
4.1. ANALIZA RAČUNOVODSKIH IZKAZOV PO SRS IN MSRP ZA PODJETJE ABC D.O.O.	37
4.2. OPREDELITEV KAZALNIKOV USPEŠNOSTI POSLOVANJA	39
4.3. PRIMERJAVA SISTEMOV POVEZANIH RAČUNOVODSKIH KAZALNIKOV PO DU PONTU NA PODLAGI RAČUNOVODSKIH IZKAZOV V SKLADU S SRS IN MSRP	40
SKLEP	44
LITERATURA	46
VIRI	48

PRILOGE

UVOD

V času globalnega gospodarstva veliko podjetij posluje v mnogih državah, denar oziroma kapital pa pridobivajo od posojilodajalcev in vlagateljev iz drugih držav sveta. Na kapitalskih trgih se pojavljajo multinacionalna podjetja z vseh koncev sveta. Da bi zagotovili primerljivost, je potrebna enaka podlaga za pripravo računovodskih izkazov, s katerimi se podjetja predstavljajo na borzah.

Računovodstvo je orodje, ki je v pomoč pri merjenju gospodarskih aktivnosti. Ekonomski sistemi in okoliščine poslovanja podjetij se od države do države bolj ali manj razlikujejo in tako se razlikujejo tudi računovodski modeli in metode. Razvoj računovodstva v različnih državah je pripeljal do različne prakse in različnih predpisov, s tem je s širitvijo poslovanja v druge države tak način spremljanja poslovanja postal neustrezen. Primerljivost računovodskih izkazov podjetij iz različnih držav je postala temeljna spodbuda za razvoj mednarodnih računovodskih standardov.

Dodaten zagon k oblikovanju mednarodnih računovodskih standardov so prispevala številna multinacionalna podjetja, ki imajo veliko odvisnih podjetij v različnih državah, katerih računovodski izkazi se pripravljajo na podlagi različnih zbirk računovodskih standardov oziroma predpisov. Številna podjetja v skupini so dolžna izkaze sestavljati v skladu z več različnimi standardi tako iz pravnih kot tudi iz poslovnih razlogov. To običajno zahteva veliko časa pa tudi znatne stroške, včasih pa lahko privede do neprijetnih situacij, ko se izidi poslovanja po različnih predpisih bistveno razlikujejo.

Prav slednje me je spodbudilo k primerjavi analize uspešnosti konkretnega podjetja na podlagi računovodskih izkazov v skladu s slovenskimi in mednarodnimi računovodskimi standardi. Nekoliko večji poudarek sem dal tudi prvi uporabi mednarodnih računovodskih standardov, ki je za slovenska podjetja še kako aktualna.

V prvem poglavju sem najprej predstavil splošne značilnosti slovenskih in mednarodnih računovodskih standardov ter splošne razlike med njimi. Pri celotni primerjavi sem upošteval slovenske računovodske standarde iz leta 2001 in sklop mednarodnih računovodskih standardov sprejetih s strani Evropske unije in veljavnih od 1. januarja 2005.

V drugem poglavju sledi predstavitev MSRP 1, ki je v celoti namenjen prvi uporabi mednarodnih računovodskih standardov, s kratkim opisom prevzemanja mednarodnih računovodskih standardov s strani Evropske unije na začetku poglavja. Znotraj tega poglavja so predstavljene dovoljene izjeme in prepovedi uporabe mednarodnih računovodskih standardov za nazaj ter nekatere določbe glede razkritij pri prvi uporabi le-teh.

V tretjem, nekoliko daljšem poglavju, so predstavljene vsebinske razlike med slovenskimi in mednarodnimi računovodskimi standardi po posameznih ekonomskih kategorijah in

računovodskih izkazih. V posameznem podpoglavju, kratki opredelitvi posameznega pojma, sledi primerjava ključnih računovodskih rešitev po enih in drugih standardih.

V četrtem poglavju sem na podlagi teoretičnih ugotovitev iz predhodnih poglavij ocenil vrednostne spremembe pri posameznih postavkah bilance stanja in izkaza poslovnega izida. Analizi računovodskih izkazov, glede na različne računovodske standarde, sem v zadnjem podpoglavju dodal še shematičen prikaz sistema povezanih kazalnikov po Du Pontu. Celotna kvantitativna analiza temelji na konkretnih podatkih slovenskega podjetja (ABC d.o.o.), katerega identiteta je iz poslovnih razlogov prikrita.

1. SPLOŠNA PRIMERJAVA MED SLOVENSKIMI IN MEDNARODNIMI STANDARDI RAČUNOVODSKEGA POROČANJA

1.1. Slovenski računovodski standardi

Slovenski računovodski standardi (v nadaljevanju SRS) so obvezna pravila o strokovnem ravnanju na področju računovodenja, ki jih oblikuje Slovenski inštitut za revizijo. Temeljijo na Zakonu o gospodarskih družbah (ZGD, Uradni list RS, št. 15/2005). Določajo strokovna pravila računovodenja ter dopolnjujejo in podrobneje opredeljujejo zakonske določbe in opredelitve. So torej pravila stroke, ki zakonsko določena temeljna pravila in zahteve računovodenja podrobneje razčlenjujejo, pojasnjujejo ter določajo način njihove uporabe (Slovenski računovodski standardi, 2002, str. 7).

SRS so združitev domače računovodske teorije z mednarodnimi zahtevami, zlasti mednarodnimi računovodskimi standardi in smernicami Evropske unije (odslej EU). Nanje vpliva tudi razvoj v drugih državah, ki upošteva prevladujoča mednarodna strokovna dognanja. Njihova posebnost pa je, da obravnavajo računovodenje kot celoto za notranje in zunanje potrebe podjetij. SRS so sicer sestavljeni in sprejeti kot osnovno vodilo pri računovodskem poročanju za zunanje uporabnike, vendar pa se številne rešitve, ki jih predvidevajo SRS, pogosto uporabljajo v organizacijah tudi za notranje oz. poslovodno računovodstvo. Podrobnosti notranjega poročanja tudi v SRS niso obdelane, saj se le-te med podjetji bolj ali manj razlikujejo glede na specifične potrebe. V SRS so obdelane le splošne podlage za notranje poročanje, ki se ne razlikujejo od splošnih osnov za zunanje poročanje (Slovenski računovodski standardi, 2002, str. 7).

Trenutno veljavni SRS, spremenjeni in sprejeti leta 2001, so sodobno zasnovani in temeljijo na enakih teoretičnih osnovah kot mednarodni računovodski standardi. Kljub temu pa je v SRS zajeto precej širše področje od tistega, ki ga obravnavajo mednarodni računovodski standardi. Obstaja 30 splošnih SRS, ki veljajo za vse organizacije, in posebni računovodski standardi, ki obravnavajo posebnosti računovodenja v organizacijah posameznih vrst (Slovenski računovodski standardi, 2002, str. 8).

Do 1. januarja 2005 je veljalo, da je uporaba SRS na območju Republike Slovenije obvezna. Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o gospodarskih družbah (ZGD-H, Uradni list RS, št. 139/2004), ki je bil sprejet decembra 2004, pa omogoča poleg uporabe SRS tudi uporabo mednarodnih računovodskih standardov, prevzetih v EU. Zakonska sprememba je rezultat posodobitve 4. in 7. direktive in sprejete uredbe o uporabi mednarodnih računovodskih standardov. Tako po ZGD-H velja, da je od 1. januarja 2005 obvezna neposredna uporaba rešitev v mednarodnih računovodskih standardih za gospodarske družbe, katerih vrednostni papirji kotirajo na borzi in katerih računovodski izkazi se konsolidirajo (ZGD-H, Uradni list RS, št. 139/2004), več o tem pa v nadaljevanju.

1.2. Mednarodni standardi računovodskega poročanja

Udeleženci svetovnega trga kapitala dandanes ne poznajo več meja in težijo k visoko kakovostnim, primerljivim in preglednim finančnim informacijam, ki jih potrebujejo pri poslovnih odločitvah. Številni strokovnjaki so si enotni, da so za učinkovito delovanje trga kapitala potrebni štirje pogoji: dosledni in razumljivi računovodski standardi, učinkovito poslovodstvo z željo po močnem notranjem nadzoru, revizorji, ki jim zaupajo delničarji in ostali svet ter uveljavljanje nadzornih mehanizmov zasnovanih na doslednih računovodskih standardih (IFRS in your pocket 2005, 2005).

Glavni vzrok za nastanek mednarodnih standardov računovodskega poročanja (MSRP) je doseči primerljivost med računovodskimi izkazi podjetij iz različnih držav. Pojavila se je tako potreba po skupnem računovodskem jeziku, da bi bile primerjave med računovodskimi informacijami pod različnimi zakonodajami in računovodskimi standardi možne in zanesljive. Mednarodni računovodski standardi tako skupaj s standardi posameznih držav ustvarjajo podlago za pripravo računovodskih izkazov o resničnem gospodarskem in finančnem stanju podjetja, tako v pogledu dobička kot tudi sredstev in obveznosti do virov sredstev, ter zagotovijo primerljivost računovodskih poročil v času in prostoru. Tako bodo morala vsa podjetja, ki bodo želela nastopati na mednarodnih trgih kapitala, zaradi same primerljivosti računovodskih izkazov med seboj sestavljati svoje računovodske izkaze po mednarodnih standardih računovodskega poročanja (Šterbenc, 2002, str. 4).

Mednarodne standarde računovodskega poročanja (MSRP) razvija in sprejema Odbor za mednarodne računovodske standarde, IASB (International Accounting Standards Board) s sedežem v Londonu. Delovati je začel aprila 2001 kot naslednik Sveta za mednarodne računovodske standarde, IASC (International Accounting Standards Committee), ki je deloval od junija 1973. Ustanovitev IASC je bila pred več kot tridesetimi leti posledica dogovora med strokovnimi računovodskimi organizacijami Avstralije, Kanade, Francije, Nemčije, Japonske, Mehike, Nizozemske, Velike Britanije, Irske in ZDA. Pri vzpostavljanju in izboljševanju standardov zunanjega računovodstva in poročanja IASB pomaga Svet za pojasnjevanje mednarodnih standardov računovodskega poročanja, IFRIC (International Financial

Reporting Interpretations Committee). Ustanovljen je bil marca 2002 kot naslednik strokovnega odbora za pojasnjevanje, SIC (Standing Interpretation Committee). Daje napotke glede na novo opredeljenih vprašanj računovodskega poročanja, ki niso posebej obravnavana v MSRP, ali vprašanj, ki so rešena nezadovoljivo ali sporno (Vezjak, 2004, str. 100).

Na tem mestu je potrebno pojasniti razliko med kraticama MRS in MSRP. MRS (Mednarodni računovodski standardi) se včasih uporablja kot sopomenka za MSRP (Mednarodni standardi računovodskega poročanja), spet drugič kot oznaka posameznega standarda, izdanega do aprila 2001 s strani IASC. Prav tako se kratica MSRP uporablja za celotno zbirko mednarodnih računovodskih standardov sprejetih pred aprilom (imenovani MRS) in po aprilu 2001 (imenovani MSRP), vključno s pripadajočimi pojasnili (Vezjak, 2004, str. 102). V nadaljevanju diplomskega dela bom dosledno uporabljal kratico MSRP za celotno zbirko mednarodnih standardov računovodskega poročanja, kot je to v izvirnem prevodu.

Po uredbi so torej MSRP (Vezjak, 2004b, str. 10):

- vsi MRS, ki jih je izdal IASC, do aprila 2001 oz. takrat prevzel IASB,
- vsi MSRP, ki jih je od aprila 2001 izdajal IASB,
- vsa pojasnila SIC, ki jih je od marca 2002 izdal SIC oz. takrat prevzel IFRIC,
- vsa pojasnila IFRIC,
- dopolnitve oz. spremembe teh standardov in pojasnil,
- prihodnji standardi in pojasnila, ki jih bo prevzel in izdal IASB.

IASB vsako leto izda zbirko veljavnih MSRP, kjer so vključeni vsi veljavni standardi s pripadajočimi pojasnili. V nadaljevanju diplomskega dela bom za primerjavo med SRS in MSRP uporabljal zbirko mednarodnih standardov računovodskega poročanja izdanih leta 2004, ki veljajo za poslovna leta z začetkom 1. januarja 2005 ali kasneje.

Odbor za mednarodne računovodske standarde je ob začetku delovanja leta 2001 v novem statutu opredelil tri pomembne cilje (Stolowy, Lebas, 2002, str. 18):

- 1) V korist javnosti razviti eno samo zbirko zelo kakovostnih, razumljivih in uveljavljenih svetovnih računovodskih standardov, ki zahtevajo zelo kakovostne, transparente in primerljive informacije v računovodskih izkazih in drugem računovodskem poročanju ter pomagajo udeležencem svetovnih kapitalskih trgov in drugim uporabnikom pri ekonomskem odločanju.
- 2) Pospeševati uporabljanje in strogo izvajanje standardov.
- 3) Poskrbeti za zблиževanje računovodskih standardov v posameznih državah in mednarodnih računovodskih standardov za kakovostne rešitve.

Za naziv svetovnih standardov so se poleg MSRP vrsto let potegovali tudi ameriški standardi oz. njihova splošno sprejeta računovodska načela, US GAAP (*US Generally Accepted Accounting Principles*). Borze po svetu so jih priznavale, veliko podjetij se je odločilo pripravljati svoje izkaze le v skladu z US GAAP ali dodatno, poleg izkazov, sestavljenih v

skladu z nacionalnim računovodskim okvirom. Ko je EU v svoji strategiji leta 2000 kot računovodski okvir nekaterih evropskih družb izbrala MSRP, jim je dala potrebno priznanje in nov zagon. Mednarodna primerljivost računovodskih izkazov se ne dosega le z neposredno uporabo MSRP, temveč tudi posredno, tako da se nacionalni računovodski okviri približujejo rešitvam v MSRP oz., da se kolikor je le možno, razlike med njimi odpravljajo. Za razvoj svetovnih standardov je tako zelo pomemben projekt zблиževanja MSRP in US GAAP, ki sta ga sklenila oktobra 2002 IASB in odbor za pripravo ameriških računovodskih standardov FASB (Vezjak, 2004b, str. 10).

1.3. Splošne razlike med SRS in MSRP

Posamezen slovenski računovodski standard je lahko povezan z več mednarodnimi računovodskimi standardi in smernicami EU, posamezen mednarodni računovodski standard ali posamezna smernica EU pa je lahko upoštevana v več slovenskih računovodskih standardih. Tako za nekatera področja, ki jih obravnavajo SRS, ni ustreznega mednarodnega računovodskega standarda (Slovenski računovodski standardi, 2002, str. 9). Do te razlike je prišlo zaradi različne sistematike nastanka standardov. Kljub temu lahko posamezen slovenski računovodski standard primerjamo z enim ali z več mednarodnimi računovodskimi standardi.

Poleg podobnosti so med SRS in MSRP tudi splošne razlike. Prva razlika, ki se nanaša na obliko posameznega standarda, je *zasnova oz. ustroj standarda*. Vsak SRS ima več poglavij: (A) Uvod, kjer je pojasnjen namen in področje standarda, teoretska podlaga in predstavitev upoštevanih okvirov; (B) Standard v ožjem pomenu, ki ima podpoglavja razvrščanje, pripoznavanje in odpravljanje pripoznavanja, začetno računovodsko merjenje, prevrednotovanje, uskupinjevanje ter razkrivanje; (C) Opredelitve ključnih pojmov, ki razlaga izraze uporabljene v standardu; (Č) Pojasnila in (D) Datum sprejetja standarda in začetek njegove uporabe (Slovenski računovodski standardi, 2002, str. 10). MSRP so večinoma sestavljeni iz primerjalne preglednice sprememb členov, cilja, področja, opredelitve pojmov, vsebinskih poglavij, najnujnejših razkritij in datuma uveljavitve.

Druga splošna razlika med SRS in MSRP, ki sem jo nakazal že med primerjavami, je razlika v *sistemski ureditvi* standardov. SRS so sistematično sestavljeni na podlagi slovenskega kodeksa računovodskih načel (Slovenski računovodski standardi, 2002, str. 9). Vseh 30 splošnih SRS je bilo sprejetih naenkrat, pri čemer SRS 1 – 7 obdelujejo sredstva po naraščajoči likvidnosti, SRS 8 – 12 obdelujejo obveznosti do virov sredstev po rastoči zapadlosti, SRS 13 – 16 obdelujejo stroške, SRS 17 odhodke, SRS 18 prihodke in SRS 19 vrste poslovnega in finančnega izida. SRS 20 – 30 pa opredeljujejo računovodsko obračunavanje, predračunavanje, analiziranje in informiranje. MSRP pa so nastajali po potrebi in so v primerjavi s slovenskimi brez logičnega zaporedja.

Tretja razlika med SRS in MSRP je v samem ***namenu standardov***. Domači standardi so nastali zato, da oblikovanje računovodskih izkazov ni prepuščeno le znanju in interesu zaposlenih v podjetju. S sprejetimi standardi temeljijo računovodske rešitve na teoretičnih posplošitvah praktičnih izkušenj stroke. Le tako so lahko računovodski izkazi pripravljene razumljivo, prikazujejo bistvene zadeve, so zanesljivi in medsebojno primerljivi (Bregar, 1999, str. 5). Namen razvoja MSRP je v smeri t.i. "svetovnih računovodskih standardov", ki bi zagotovili primerljivost poročil o poslovanju podjetij povsod po svetu. Uporaba enotnih standardov bi tudi poenostavila pripravo poročil in s tem zmanjšala z njo povezane stroške (Vezjak, 2004, str. 97). Rešitve v MSRP se uporabljajo tudi kot skupna rešitev več držav, ki sicer imajo lastne, a različne računovodske rešitve, in kot osnova za vključevanje novih računovodskih rešitev v nacionalne računovodske standarde.

Naslednja razlika med SRS in MSRP se nanaša na ***doslednost*** predpisovanja strokovnih rešitev. MSRP zaradi mednarodnih nesoglasij dopuščajo več možnosti, da lahko vsaka država izbere sebi primerno strokovno rešitev, medtem ko je to v SRS omejeno. Kot je bilo že omenjeno je razlika tudi v tem, da so MSRP usmerjeni predvsem v ***zunanje poročanje***. V SRS pa so opredeljene tudi rešitve na področju računovodskega predračunavanja, analiziranja in informiranja ter poslovnih knjig in knjigovodskih listin.

SRS poznajo več temeljnih računovodskih predpostavk kot MSRP. Poleg predpostavk upoštevanja nastanka poslovnega dogodka in upoštevanja časovne neomejenosti delovanja predpisujejo SRS 2001 še predpostavko upoštevanja resnične in poštene predstavitev ob spreminjanju vrednosti evra in posamičnih cen. Razlog za vpeljavo te temeljne računovodske predpostavke je v tem, da je na območju Republike Slovenije sprememba cen in vrednost evra še vedno neogiben pojav. Cene se spreminjajo zaradi posebnih in splošnih gospodarskih in družbenih vplivov. S pripravo na prevzem evra in vstopom v ERM II, ta predpostavka praktično nima pomena.

2. PREVZEM MSRP V EU IN PRVO POROČANJE PO MSRP

Sprejemanje MSRP s strani IASB je potrebno ločiti od sprejemanja MSRP s strani EU. Primernost posameznega standarda za uporabo v EU presoja poseben odbor, tako imenovani Računovodski regulativni odbor (*Accounting Regulatory Committee – ARC*), katerega člani so predstavniki posamezne države članice. Predseduje mu Evropska komisija, ki tudi predlaga odobritev oz. prevzem posameznega mednarodnega računovodskega standarda ali pojasnila k njemu. Pomembno vlogo pri sprejemanju standardov ima tudi posebno strokovno telo, Evropska svetovalna skupina za računovodsko poročanje (*European Financial Reporting Advisory Group – EFRAG*), ki poda poročilo oz. mnenje o primernosti posameznega standarda. Skupino so oblikovali glavni akterji, zainteresirani za računovodsko poročanje, uporabniki, pripravljavci standardov in računovodska stroka. Da standarde sprejme ARC, mora odobriti Evropski parlament. Evropska komisija pa nato objavi odločitev o prevzemu v

Uradnem listu EU. Postopek prevzema standardov je dolgotrajen, saj je med drugim treba zagotoviti tudi prevode standardov v vse jezike držav članic EU (Polič et al., 2005, str. 67).

Kot sem že omenil, je vključitev Slovenije v EU pomembno zaznamovala tudi računovodenje v Sloveniji. Slovenija je bila dolžna vključiti v svojo pravno ureditev določbe direktiv EU, ki se nanašajo na računovodenje, uredbe EU pa veljajo v Sloveniji (tako kot v drugih članicah) neposredno (Uredba ES 1606/2002). Že omenjena novela ZGD-H je z dopolnitvijo 51. člena zakona o gospodarskih družbah razširila krog zavezancev za uporabo MSRP.

Uporaba MSRP je tako obvezna za:

- družbe, katerih vrednostni papirji so uvrščeni na katerega od organiziranih trgov vrednostnih papirjev v državah članicah EU in ki so zavezane k uskupinjevanju, pri sestavljanju skupinskih računovodskih izkazov,
- banke,
- zavarovalnice in
- druge družbe, če tako odloči skupščina družbe, vendar najmanj za obdobje petih let¹.

Slovenska podjetja, ki so zavezana k uporabi MSRP od 1. januarja 2005 in imajo poslovno leto enako koledarskemu letu, morajo prvič poročati v skladu z MSRP na dan 31. decembra 2005. Datum prehoda na MSRP za ta podjetja je 1. januar 2004. Na ta dan mora podjetje sestaviti začetno oz. otvoritveno bilanco stanja, ki je ni dolžno objaviti. Podjetje pa mora objaviti primerljive informacije vsaj za eno poslovno leto. Za resničen in pošten prikaz finančnega stanja in poslovnega izida podjetja po MSRP je ključnega pomena sestavitev začetne bilanca stanja. Pri sestavljanju začetne bilance stanja je treba upoštevati vse MSRP, veljavne na dan 01.01.2005 (uporaba MSRP za nazaj), še posebno pa MSRP 1, ki je v celoti namenjen prvemu poročanju po MSRP. V MSRP 1 so določene tudi štiri prepovedi uporabe MSRP za nazaj, ki jih morajo podjetja upoštevati in deset izjem od uporabe MSRP za nazaj, ki jih podjetje lahko upošteva, če tako želi (Čuček, 2005, str. 71).

2.1. Splošne značilnosti MSRP 1

Zaradi bistvenega povečanja števila zavezancev za uporabo MSRP z letom 2005 se je IASB odločil zahteve pri prehodu na uporabo MSRP olajšati. Zato je pripravil in izdal standard MSRP 1 – Prvi prevzem MSRP, ki nadomešča SOP 8. Temeljna značilnost MSRP 1 je zahteva po upoštevanju vseh določb MSRP, ki so veljavni za obdobja, ki se končajo na dan poročanja, pri pripravi začetne bilance stanja, primerljivih računovodskih izkazov po MSRP in popolnih računovodskih izkazov po MSRP. Kljub še vedno zahtevani uporabi za nazaj na večini področij, pa za razliko od SOP 8 vključuje izjeme, ki olajšujejo prvi prevzem MSRP. O

---

¹ Družbe, ki se prostovoljno odločijo za uporabo MSRP, prvič sestavijo posamične in/ali skupinske računovodske izkaze v skladu z MSRP za poslovno leto, ki se začne 1. januarja 2006 ali kasneje. Uporaba MSRP pri sestavljanju posamičnih računovodskih izkazov za potrebe poročanja po ZGD pred tem datumom ni možna.

prvem prevzemu govorimo, ko pri sestavljanju računovodskih izkazov prvič uporabimo MSRP kot glavno podlago računovodstva (Vezjak, 2004b, str. 14).

MSRP 1 morajo uporabiti vsa podjetja, ki prvič sestavljajo računovodske izkaze po MSRP. Velja za obdobje, ki se začne s 1. januarjem 2004 ali kasneje. Pod pojmom prvič se v skladu s standardom razume prva objava računovodskih izkazov po MSRP, ki vključujejo izrecno izjavo o popolni skladnosti z MSRP. Podjetje mora uporabljati MSRP 1, če (Vezjak, 2004a, str. 20):

- je svoje zadnje računovodske izkaze sestavilo v skladu z zahtevami v državi, ki niso skladne z MSRP v vseh pogledih,
- je svoje zadnje računovodske izkaze sestavilo v skladu z MSRP v vseh pogledih, ni pa vanje vključilo izjave o nedvoumni in popolni skladnosti z MSRP,
- je vanje vključilo nedvoumno izjavo o skladnosti z nekaterimi, a ne vsemi MSRP,
- je svoje zadnje računovodske izkaze sestavilo z upoštevanjem zahtev v državi, ki niso v skladu z MSRP, ter z upoštevanjem MSRP za postavke, za katere ni zahtev v državi,
- je svoje zadnje računovodske izkaze sestavilo z upoštevanjem zahtev v državi in s preračunom nekaterih zneskov v zneske, določene z MSRP,
- so računovodski izkazi, sestavljeni v skladu z MSRP, namenjeni samo za interno uporabo, niso pa na razpolago lastnikom podjetja ali katerim koli drugim zunanjim uporabnikom,
- je pripravljen poročevalni paket v skladu z MSRP za namene konsolidiranja, niso pa pripravljeni popolni računovodski izkazi, kot so opredeljeni v MSRP 1,
- se niso predstavljali računovodski izkazi za prejšnja obdobja.

Tabela 1: Obseg prvega poročanja po MSRP

	Datum prehoda	Primerjalno obdobje	Poročevalno obdobje
<i>Obdobje/datum, na katerega se nanaša predmet poročanja</i>	1. januar 2004	1. januar 2004 – 31. december 2004	1. januar 2005 – 31. december 2005
<i>Predmet poročanja</i>	prilagoditev kapitala	bilanca stanja izkaz poslovnega izida izkaz finančnega izida izkaz sprememb kapitala razkritja (pojasnila) prilagoditev kapitala prilagoditev poslovnega izida prilagoditev finančnega izida	bilanca stanja izkaz poslovnega izida izkaz finančnega izida izkaz sprememb kapitala razkritja (pojasnila)

Vir: Čuček, 2005, str. 73.

Izhodišče za pripravo prvega poročanja po MSRP je sestavitev začetne bilance stanja na dan prehoda na MSRP. V primeru podjetji, ki jih k uporabi MSRP zavezuje uredba EU, je to 1. januar 2004. Temeljna značilnost sestavljanja začetne bilance stanja po MSRP 1 je zahteva po

prikazu vrednosti sredstev in obveznosti do njihovih virov tako, kot da bi podjetje že ves čas poslovanja uporabljalo MSRP. To pomeni, da je potrebno vse poslovne dogodke, ki se nanašajo na gospodarske kategorije, izkazane v začetni bilanci stanja, obravnavati po MSRP. Na podlagi tega bodo potrebna pripoznanja, odprava pripoznanj, prerazvrstitve in/ali drugačno merjenje gospodarskih kategorij (Polič et al., 2005, str. 77).

Pri dosledni uporabi vseh določb MSRP za nazaj je treba v začetni bilanci stanja (MSRP 1.10):

- pripoznati vsa sredstva in dolgove, katerih pripoznanje zahtevajo MSRP,
- odpraviti pripoznanje postavk sredstev in dolgov, če MSRP ne dovoljuje takega pripoznanja,
- ponovno razvrstiti postavke, ki so bile v skladu s prejšnjimi računovodskimi pravili pripoznane kot ena vrsta sredstva, dolga ali sestavnega dela kapitala, vendar so v skladu z MSRP druga vrsta sredstva, dolga ali sestavnega dela kapitala,
- uporabiti MSRP pri merjenju vseh pripoznanih sredstev in dolgov.

Na področjih, kjer bi stroški, ki bi jih povzročilo doseganje skladnosti z MSRP, verjetno presegli koristi za uporabnike računovodskih izkazov, je IASB dovolil izjeme do dosledne uporabe MSRP za nazaj. Podjetja morajo hkrati upoštevati še prepovedi uporabe MSRP za nazaj.

2.2. Dovoljene izjeme in prepovedi uporabe MSRP za nazaj

MSRP 1 ponuja deset izjem na različnih področjih izkazovanja gospodarskih kategorij, podjetje pa se lahko odloči, da upošteva eno, več ali celo vse izjeme (Čuček, 2005, str. 79).

1) Poslovne združitve

Poslovna združitev je v skladu z MSRP 3 združevanje ločenih podjetij ali poslovnih subjektov v eno poročajoče podjetje. Če se podjetje odloči za uporabo MSRP za nazaj, mora poslovne združitve pripoznati po MSRP 3 in po potrebi na novo izpeljati tudi vse potrebne ceno in postopke uskupinjevanja. Zaradi morebitnega preseganja stroškov nad koristmi teh postopkov, MSRP 1 omogoča, da se v začetni bilanci stanja po MSRP pripozna združitev po prej veljavnih računovodskih pravilih.

2) Poštena vrednost in drugače prevrednotena vrednost kot začetna nabavna vrednost

Če metoda amortiziranja in amortizacijske stopnje v skladu s prejšnjimi računovodskimi pravili ne ustrezajo zahtevam MSRP, mora podjetje za vrednost razlik prilagoditi oblikovani popravek vrednosti osnovnih sredstev za nazaj. V primeru pomembnih razlik to za podjetje pomeni obsežne preračune vrednosti. Za olajšanje prehoda MSRP 1 podjetjem omogoča, da začetno nabavno vrednost opredmetenih osnovnih sredstev na dan prehoda določijo na osnovi poštene vrednosti, prevrednotene vrednosti, ki je primerljiva s pošteno ali nabavno vrednostjo.

3) Zasluzki zaposlenih

MRS 19 ureja tudi računovodsko merjenje pozaposlitvenih zaslužkov zaposlenih (zaslužki po prenehanju službovanja, brez odpravnin, npr. pokojnine plačane s strani podjetja, ki jih poznajo v nekaterih državah). Pri programih z določenimi zaslužki ima podjetje pri pripoznavanju dobičkov in izgub iz obveznosti dve možnosti (takoj ob nastanku v izkazu poslovnega izida ali v zunajbilančni evidenci). Izjema, ki jo ponuja MSRP 1, omogoča, da pripozna vse nabrane dobičke in izgube na dan prehoda v izkazu poslovnega izida..

4) Nabrane (kumulativne) tečajne razlike

V skladu z MRS 21 je treba pri preračunu računovodskih izkazov podjetja v tujini za vključitev v uskupinjevanje upoštevati tečaje na dan bilance stanja ali na dneve poslov. V skladu z MSRP 1, ki dovoljuje izjemo, se upošteva nabrane razlike pri preračunu celotnega poslovanja podjetja v tujini na dan prehoda na MSRP v vrednosti nič.

5) Sestavljeni finančni inštrumenti

Za sestavljeni finančni inštrument je značilno, da povzroči nastanek finančne obveznosti podjetja. MRS 38 zahteva, da izdajatelj neizpeljane sestavljene finančne inštrumente razvrsti ob nastanku med dolgove ali med kapital. Donose, ki so finančna obveznost, izdajatelj pripozna v izkazu poslovnega izida, imetnikom kapitalskega inštrumenta pa se pripoznajo neposredno v kapitalu. Ob predpostavki, da finančni inštrument, ki je finančna obveznost, ne obstaja več, MSRP 1 dovoljuje, da podjetje ne loči donosa in ga izkaže v celoti v kapitalu.

6) Sredstva in dolgovi odvisnih in pridruženih podjetij ter skupnih podvigov

MSRP 1 podjetjem v skupini dovoljuje izjemo od uporabe MSRP, če podjetja prehajajo na MSRP ob različnih datumih. Če so bili sredstva in dolgovi odvisnega podjetja prikazani v začetni skupinski bilanci stanja obvladujočega podjetja, se lahko iz te bilance stanja izhajajoče vrednosti upoštevajo v kasnejši začetni bilanci stanja odvisnega podjetja ob njegovem prehodu na MSRP.

7) Obravnavanje predhodno vsebinsko opredeljenih finančnih inštrumentov

V skladu z MRS 39 mora podjetje ob pripoznanju finančnega inštrumenta opredeliti njegov namen in v skladu s tem uporabiti predpisani model vrednotenja (poštena ali nabavna vrednost). MSRP 1 omogoča, da lahko podjetje takšno opredelitev izvede šele na dan prehoda na MSRP.

8) Izplačila v deležih (plačila z delnicami)

V MSRP je predviden poseben standard (MSRP 2), ki se nanaša na evidentiranje izplačil v deležih v računovodskih izkazih. MSRP 1 pri prehodu spodbuja k uporabi tega MSRP 2 za nazaj, vendar tega izrecno ne zahteva. Uporabo tega standarda uvršča celo med dovoljene izjeme (Vezjak, 2005a, str. 20).

9) Zavarovalne pogodbe

MSRP 1 podjetjem ob prehodu na MSRP dopušča upoštevanje prehodnih določb iz MSRP 4, ki se nanašajo na razkritja in spremembo računovodske usmeritve za zavarovalne obveznosti. Če namreč zavarovatelj spremeni računovodske usmeritve za zavarovalne obveznosti, lahko prerazporedi nekatera ali vsa finančna sredstva po pošteni vrednosti, nastale učinke pa pripozna v poslovnem izidu.

10) Sprememba obveznosti, vključene v nabavno vrednost opredmetenih osnovnih sredstev

MRS 16 in 37 zahtevata pripoznanje in povečanje nabavne vrednosti sredstev za znesek iz naslova obveznosti za razgradnjo in vzpostavitev prvotnega stanja ter podobnih obveznosti. Pri prehodu na MSRP je predvidena izjema, po kateri ni treba upoštevati teh zahtev po spremembah v omenjenih obveznostih, če so se te pojavile pred datumom prehoda na MSRP.

Poleg navedenih izjem MSRP 1 določa tudi štiri prepovedi uporabe MSRP za nazaj. Uporaba MSRP za nazaj na tovrstnih področjih bi podjetju dala možnost takšnega merjenja gospodarske kategorije, kakršno bi mu koristilo pri doseganju zelenega cilja (Čuček, 2005, str. 89).

a) Odprava pripoznanja finančnih sredstev in dolgov

Podjetje, ki prvič uporabi MSRP, uporabi zahteve po odpravi pripoznanja finančnih inštrumentov po MRS 39 za poslovna leta po 1. januarju 2004. Če je podjetje odpravilo pripoznanje finančnih sredstev in dolgov na podlagi svojih prejšnjih računovodskih pravil v poslovnem letu, ki se je začelo pred 1. januarjem 2004, teh sredstev in dolgov ne pripozna.

b) Obračunavanje varovanja pred tveganjem

Postavke varovanja pred tveganjem se lahko pripoznajo v začetni bilanci stanja le, če so izpolnjeni vsi kriteriji po MRS 39. Posli začeti pred datumom prehoda na MSRP, se ne morejo za nazaj opredeliti kot varovanje pred tveganjem.

c) Ocene

Zaradi negotovosti, ki so del poslovanja, številnih postavk v računovodskih izkazih ni mogoče natančno izmeriti, temveč se lahko le ocenijo. Sprejete ocene na bilančni dan se lahko v času s pridobitvijo novih spoznanj spremenijo. Podjetje mora za prvo poročanje po MSRP sestaviti tri bilance stanja, katerih časovni razmik je dve leti. Praviloma se v začetni bilanci stanja prevzamejo ocene iz bilance stanja, sestavljene na zadnji dan obdobja pred prehodom na MSRP v skladu s prejšnjimi računovodskimi pravili.

d) Sredstva za prodajo in ustavljeno poslovanje

Sredstva za prodajo in ustavljeno poslovanje sta področji, ki jih opredeljuje MSRP 5. V skladu z MSRP 1 je določeno, da se pri prehodu na MSRP pred 1. januarjem 2005 uporablja prehodne določbe MSRP 5. Prav tako morajo prehodne določbe MSRP 5 uporabiti za nazaj podjetja s prehodom na 1. januar 2005 ali kasneje (Vezjak, 2005a, str. 23).

Pri prvem poročanju po MSRP mora podjetje predstaviti računovodske izkaze za poročevalno obdobje in primerjalne računovodske izkaze vsaj za eno leto. MSRP zahtevajo obsežna razkritja, ki so predpisana v posameznih standardih, pri prvem poročanju pa so zahtevana še dodatna pojasnila, ki jih določa MSRP 1. Ta se nanašajo predvsem na prikaz učinkov, ki jih je povzročila prilagoditev računovodskih izkazov, sestavljenih v skladu s prejšnjimi računovodskimi pravili, zahtevam MSRP (Čuček, 2005, str. 93).

2.3. Razkritja ob prvem poročanju po MSRP

Kot sem že omenil zgoraj, MSRP 1 zahteva posebna razkritja ob prvem poročanju po MSRP. Na tem mestu bom torej opozoril le na dodatna razkritja, ki jih poleg osnovnih razkritij predvideva MSRP 1. Ta razkritja bi lahko razvrstili v tri skupine, in sicer (MSRP 1.38): razkritja povezana z začetno bilanco stanja, razkritja povezana s prilagoditvijo primerjalnih računovodskih izkazov in ostala razkritja, povezana s preходом na MSRP.

Kot prvo mora podjetje pojasniti, kako je prehod na MSRP vplival na predstavljeno vrednost sredstev in obveznosti do njihovih virov, izkaz poslovnega izida in izkaz finančnega izida, sestavljenega po prejšnjih računovodskih standardih (MSRP 1.39). Čeprav začetne bilance stanja (ob preходу) ni treba objaviti pri prvem poročanju po MSRP, pa je treba predstaviti kar nekaj z njo povezanih razkritij. Predstaviti je potrebno učinke, ki jih je imela prilagoditev postavk v začetni bilanci stanja po MSRP na vrednost kapitala. Pojasnjena prilagoditev vrednosti kapitala mora biti dovolj podrobna, da uporabniki lahko razumejo bistvene prilagoditve bilance stanja. Posebne zahteve v zvezi z razkritij se nanašajo še na: pripoznane oslavitve; uporabo modela poštena vrednosti, ki se šteje kot začetna nabavna vrednost, za postavke opredmetenih osnovnih sredstev, neopredmetenih sredstev in naložbenih nepremičnin; ugotovljene bistvene napake, na podlagi prejšnjih računovodskih pravil; in opredelitve finančnih sredstev in dolgov, po prejšnjih računovodskih pravilih.

Nadalje MSRP 1 zahteva, da vključujejo popolni računovodski izkazi po MSRP primerjalne informacije za najmanj eno leto (MSRP 1.36). To pomeni, da mora poročanje po MSRP poleg računovodskih izkazov in razkritij za poročevalno leto vključevati tudi računovodske izkaze in razkritja za primerjalno obdobje. V zvezi s tem MSRP 1 zahteva predstavitev učinkov, ki jih je imela prilagoditev postavk po MSRP za primerjalno obdobje, predvsem za kapital, poslovni izid in finančni izid. Tudi za ta razkritja velja, da morajo biti prilagoditve pojasnjene tako podrobno, da jih uporabniki lahko razumejo.

Poleg navedenih razkritij MSRP 1 zahteva še razkritja glede (Čuček, 2005, str. 97):

- prve sestavitve računovodskih izkazov,
- medletnega poročanja,
- sprememb računovodskih usmeritev in
- primerjalnih informacij za obdobje pred preходом na MSRP.

3. PRIMERJAVA TEMELJNIH RAČUNOVODSKIH IZKAZOV IN EKONOMSKIH KATEGORIJ PO SRS IN MSRP

Tako v SRS kot v MSRP so opredeljene temeljne računovodske predpostavke in kakovostne značilnosti. MSRP predpisujejo dve temeljni računovodski predpostavki, upoštevanje nastanka poslovnega dogodka in upoštevanje časovne neomejenosti delovanja. SRS predpisujejo še tretjo, upoštevanje resnične in poštene predstavitve v razmerah spreminjanja vrednosti evra in posamičnih cen.

SRS v uvodu predpisujejo kakovostne značilnosti računovodskih izkazov kot MSRP v okvirnih navodilih. Zaznati je razlike v opisu in poudarkih le-teh (Vežjak, 2004c, str. 35)

- Razumljivost: v SRS opredeljena kot značilnost, da uporabniki lahko razumejo postavke v računovodskih izkazih ter tudi pomen kontov in knjižb na njih. MSRP pa poudarjajo samo, da so računovodski izkazi razumljivi, če jih uporabniki razumejo brez težav.
- Ustreznost: po SRS ustreznost pomeni, da imajo postavke v računovodskih izkazih zaželeno, potrebne in koristne lastnosti, pa tudi, da konti in knjižbe na njih ustrezajo določenemu namenu in pravilom. Po MSRP pa so informacije ustrezne, če vplivajo na poslovne odločitve uporabnikov oz. če jim pomagajo potrditi ali popraviti njihove lastne odločitve. Informacije so bistvene takrat, ko njih opustitev ali napačna navedba vpliva na poslovne odločitve uporabnikov. V veliko primerih dajejo MSRP prednost ustreznosti pred popolno zanesljivostjo (narašča uporaba poštenih vrednosti).
- Zanesljivost: V SRS se zahteva, da so konti in knjižbe na njih popolni in zanesljivi. Po MSRP pa morajo biti informacije popolne glede bistvenosti in stroškov. V slednjih se opredeljuje, da je informacija zanesljiva, če zvesto predstavlja tisto, za kar trdi, da predstavlja.
- Primerljivost: SRS zahtevajo primerljivost na ravni kontov in knjižb na njih. Pri primerljivosti iz te zahteve sledi obveznost enotnega kontnega načrta, česar MSRP ne predpisujejo.

Računovodski izkazi so urejene predstavitve finančnega stanja in uspešnosti podjetja. Namen računovodskih izkazov za splošne namene je dajati informacije o finančnem stanju, uspešnosti in finančnih tokovih podjetja, ki širšemu krogu uporabnikov koristijo pri gospodarskem odločanju (MRS 1.7). Z drugimi besedami, računovodski izkazi so urejen prikaz učinka računovodskega obravnavanja podatkov in so zapis poslovnih dogodkov, ki so se zgodili v preteklosti (Turk et al., 2004, str. 447).

Po SRS temeljne računovodske izkaze sestavljajo:

- bilanca stanja (izkaz stanja),
- izkaz poslovnega izida,
- izkaz finančnega izida,
- izkaz gibanja kapitala in
- razlagalna računovodska pojasnila.

MSRP pa med popolne računovodske izkaze uvrščajo:

- bilanco stanja,
- izkaz poslovnega izida,
- izkaz gibanja kapitala, ki kaže ali:
  - vse spremembe kapitala ali
  - spremembe kapitala, ki ne izhajajo iz kapitalskih poslov z lastniki kapitala,
- izkaz finančnega izida (finančnih tokov) in
- pojasnila, ki obsegajo pregled vseh pomembnih računovodskih usmeritev in drugo pojasnjevalno gradivo.

Na podlagi zgoraj naštetega lahko razberemo, da so glede temeljnih računovodskih izkazov SRS in MSRP vsebinsko usklajeni. Razlika je le v tem, da je oblika temeljnih računovodskih izkazov v SRS predpisana, v MSRP pa ne.

3.1. Bilanca stanja

Bilanca stanja je najpomembnejša sestavina popolnih računovodskih izkazov. Finančni položaj kaže s tem, ko predstavlja vrednost sredstev podjetja, njegove dolgove in kapital na določen dan. Prikazano finančno stanje podjetja je odvisno od računovodskih načel, upoštevanih pri njeni pripravi. Tisti, ki razčlenjuje podatke iz bilance stanja, mora vedeti, katera računovodska načela so bila upoštevana pri njeni pripravi. Analiza pripomore, da spoznamo plačilno sposobnost analiziranega podjetja, njegovo finančno prožnost in zmožnost za ustvarjanje dobička, plačevanje zapadlih obveznosti in dividend (Epstein, Ali Mirza, 2003, str. 27).

Po SRS je izkaz stanja temeljni računovodski izkaz, v katerem je resnično in pošteno prikazano stanje sredstev in obveznosti do njihovih virov za poslovno leto ali medletna obdobja, za katera se sestavlja. Bilanca stanja je dvostranski računovodski izkaz, v katerem je na levi strani prikazano stanje sredstev po naraščajoči likvidnosti in na desni strani v enakem znesku stanje obveznosti do virov sredstev po naraščajoči zapadlosti. Razčlenitev postavk v bilanci stanja je odvisna od velikosti gospodarske družbe, kot izhaja iz zahtev zakona o gospodarskih družbah. Ob tem SRS predpisujejo minimalen obseg in vrstni red postavk ter nekatere nujne dopolnitve s pojasnili (Turk et al., 2004, str. 452).

Za razliko od SRS, kjer je natančno predpisan (minimalen) obrazec bilance stanja, MSRP predpisujejo le postavke, ki morajo biti razkrite v obrazcu. Za bilanco stanja je predpisan tudi vrstni red postavk, in sicer MSRP ločijo med kratkoročnimi in nekratkoročnimi sredstvi in obveznostmi do virov sredstev. Pri tem predpisujejo merila za razvrščanje; kratkoročna sredstva oz obveznosti se opredelijo glede na cikel poslovanja in ne nujno v 12 mesecih, vsa ostala so nekratkoročna. V primeru, da so informacije zanesljivejše in ustrežnejše na podlagi

razvrstitve po likvidnosti, MSRP izjemoma dovoljujejo takšno razvrstitev (Vezjak, 2004b, str. 42).

Stalna in gibljava sredstva, kot so opredeljena v SRS, se razlikujejo od nekratkoročnih in kratkoročnih sredstev opredeljenih v MSRP. Razlike se nanašajo na lastne delnice, neopredmetena dolgoročna sredstva in dolgoročne terjatve. Po MRS se morajo pridobljene lastne delnice izkazovati kot odbitna postavka pri lastnem kapitalu in ne med sredstvi, kot to določajo SRS. MSRP prav tako ne dopuščajo usredstvenja nekaterih stroškov, ki jih po SRS izkazujemo med neopredmetenimi sredstvi. Zaradi različnih kriterijev razvrščanja, prihaja do razlik pri dolgoročnih terjativah. Po SRS jih izkazujemo med gibljivimi sredstvi, medtem ko jih MSRP uvrščajo med nekratkoročna sredstva.

Sistematika obravnavanja obveznosti do virov sredstev se v SRS in MSRP razlikuje. SRS izrecno ločujejo dolgoročne in kratkoročne kategorije, MSRP pa obravnavajo dolgoročne in kratkoročne kategorije obveznosti do virov sredstev skupaj. Po SRS so dolgoročne obveznosti brez kapitala dolgoročni dolgovi in dolgoročne rezervacije, kratkoročne obveznosti pa kratkoročni dolgovi. Tako dolgoročne kot kratkoročne obveznosti se naprej delijo na poslovne in finančne, česar v MSRP ne najdemo. Po MSRP sodijo med obveznosti posojila, obveznosti z nedoločenim rokom dospelja in zneskom ter pogojne obveznosti. Pogojne obveznosti so v SRS in MSRP definirane enako. Obveznosti z nedoločenim rokom dospelja in zneskom v MSRP pa lahko enačimo z dolgoročnimi rezervacijami oz. pasivnimi časovnimi razmejitvami v SRS (Vozel, 2004, str. 10).

V noveli ZGD-H je oblika bilance stanja sicer določena, ker izhaja iz zahtev četrte direktive EU, torej še vedno velja razvrstitev na stalna in gibljava sredstva. Vendar pa bodo morale družbe, ki bodo uporabljale MSRP predstavljati postavke bilance stanja na podlagi razlikovanja med kratkoročnimi in nekratkoročnimi postavkami. Podjetja, ki bodo računovodske izkaze sestavljala v skladu z MSRP, bodo torej v bilanco stanja vključila vse zahtevane postavke, le da po vrstnem redu, kot ga zahtevajo MSRP (po potrebi tudi dodatne v skladu z MSRP) (Vezjak, 2004b, str. 42). Za podrobnejšo primerjavo bilance stanja po SRS in MSRP, je potrebno primerjava posameznih ekonomskih kategorij po SRS in MSRP.

3.1.1. OPREDMETENA SREDSTVA

Opredmetena sredstva so oblika stalnih sredstev v lasti ali finančnem najemu, ki se uporablja pri ustvarjanju proizvodov ali opravljanju storitev oziroma dajanju v najem ali za pisarniške namene in se bodo po pričakovanjih uporabljala v več kot enem obračunskem obdobju. Med osnovna sredstva štejemo: zemljišča, zgradbe, proizvodjalne naprave in stroje, druge naprave in opremo, osnovno čredo in večletne nasade (Turk et al., 2004, str. 105). Amortizirljivi znesek opredmetenega sredstva je treba dosledno razporediti na celotno dobo koristnosti po sistematično določenih podlagah. Metoda amortiziranja mora izražati vzorec porabe sredstva.

Amortizacijski znesek se praviloma v vsakem obdobju pripozna kot odhodek v izkazu poslovnega izida. Zemljišča imajo neomejeno dobo koristnosti, zato se ne amortizirajo (Blake, Lunt, 2001, str. 160).

Pri primerjavi določb glede opredmetenih sredstev, ugotovimo, da je med SRS in MSRP kar nekaj razlik. Po SRS se opredmeteno sredstvo ob začetnem pripoznanju ovrednoti po nabavni vrednosti. Sestavljajo jo njegova nakupna cena, uvozne in nakupne dajatve ter stroški dovoza in namestitve. Nabavna vrednost nepremičnin, naprav in opreme pa v skladu z MRS 16 vključuje tudi začetno oceno stroškov razgradnje, odstranitve in obnovitve mesta, na katerem se je sredstvo nahajalo ter stroške, ki se pojavijo v obdobju uporabe za namene, druge kot proizvodnjanje zalog. Kot del nabavne vrednosti sredstva so pripoznani tudi stroški preizkušanja delovanja sredstva, zmanjšani za morebitni postranski čisti izkupiček (od prodaje vzorcev, izdelanih na stopnji preizkušanja opreme).

Nekaj razlik lahko zaznamo tudi na področju amortizacije osnovnih sredstev. Po SRS mora uporabljena metoda amortiziranja odsevati vzorec pojavljanja gospodarskih koristi od osnovnega sredstva. Če vzorca ni mogoče zanesljivo ugotoviti, se uporabi metoda enakomernega časovnega amortiziranja. Preostala vrednost se po SRS praviloma upošteva le pri pomembnih postavkah, pri čemer se upoštevajo tudi stroški likvidacije osnovnega sredstva. MSRP tako kot SRS zahtevajo metodo amortiziranja, ki mora odsevati vzorec bodočih gospodarskih koristi. V primeru da takšnega vzorca ni mogoče opredeliti, pa ne zahtevajo posebne metode amortiziranja. Preostala vrednost se mora po MRS 16 preveriti najmanj na koncu vsakega poslovnega leta. Če preostala vrednost narase nad knjigovodsko, se sredstvo preneha amortizirati. Po SRS se osnovno sredstvo prične amortizirati prvi dan naslednjega meseca potem, ko se je začelo uporabljati za opravljanje dejavnosti. MRS na drugi strani določajo, da se sredstvo prične amortizirati, ko je razpoložljivo za uporabo, ne glede na to ali se tudi dejansko uporablja.

Opredmetena sredstva se lahko po SRS zaradi okrepitve prevrednotujejo, če njihova dokazana poštena vrednost presega njihovo knjigovodsko vrednost. Prevrednotovalna razlika povečuje neodpisano vrednost teh osnovnih sredstev in prevrednotovalni popravek kapitala v zvezi z opredmetenimi sredstvi. V skladu z MRS 16 lahko po začetnem pripoznanju opredmetenega sredstva podjetje izbere enega od dveh dovoljenih modelov vrednotenja, model nabavne vrednosti in model prevrednotenja. Pri nabavnem modelu se sredstvo izkazuje po njegovi nabavni vrednosti, zmanjšani za nabrano amortizacijo in oslabitve. Sredstvo, ki se mu lahko poštena vrednost zanesljivo izmeri, se izkazuje po prevrednoteni vrednosti, ki je njegova poštena vrednost (na dan prevrednotenja) zmanjšana za kasnejšo nabrano amortizacijo in oslabitve. Poštena vrednost sredstva je običajno njegova tržna vrednost, ugotovljena z ocenitvijo. Prevrednotovalni presežek se lahko prenese neposredno na zadržani čisti dobiček, ko je pripoznanje sredstva odpravljeno, del presežka (razlika med amortizacijo prevrednotene in izvirne vrednosti) pa tudi med samo uporabo.

Tako SRS kot MSRP predvidevajo tudi oslabitev sredstva. MSRP posebej zahtevajo ocenitev znamenj o oslabitvi na vsak datum poročanja in preden se sredstvo opredeli kot sredstvo v posesti za prodajo. Značilnost MSRP je tudi ta, da ne opredeljujejo drobnega inventarja, ampak sredstva, ki se uporabljajo manj kot eno leto izkažejo kot zaloge.

3.1.2. NEOPREDMETENA SREDSTVA

Neopredmetena dolgoročna sredstva so neoprijemljiva sredstva, katerih prevzem in lastništvo nad njimi daje podjetju pravico do prihodnjih gospodarskih koristi. Mednje uvrščamo patente, franšize, licence, blagovne znamke, avtorske pravice in podobno. Sem sodijo tudi usredstveno raziskovalno-razvojni stroški in stroški obresti, če je zadoščeno določenim pogojem (Stolowy, Lebas, 2002, str. 291).

SRS opredeljujejo neopredmeteno dolgoročno sredstvo kot sredstvo, ki ga ima kdo dolgoročno za proizvodnjo ali priskrbovanje proizvodov oz. opravljanje ali priskrbovanje storitev, dajanje v najem ali pisarniške potrebe, fizično pa ne obstaja (SRS 2.1). Po MSRP pa so neopredmetena sredstva, ne glede na ročnost, nedenarna sredstva, ki fizično ne obstajajo. Podjetje jih mora obvladovati in pričakovati iz njih tok prihodnjih gospodarskih koristi (MRS 38.8).

Dolgoročno odloženi stroški, ki po SRS spadajo med neopredmetena sredstva, so organizacijski stroški, preden se začne proizvodnjo ali opravljanje storitev, stroški razvijanja in podobni dolgoročno odloženi stroški. Na drugi strani MSRP predpisujejo, da je treba zagonske stroške pripoznati kot odhodke oz. jih pripoznati v nabavni vrednosti opredmetenih osnovnih sredstev, če je to mogoče. Po novem MRS 38 se pripozna kot neopredmeteno sredstvo tudi raziskovalni in razvojni projekt, pridobljen v poslovni združitvi, če le-ta ustreza opredelitvi neopredmetenega sredstva.

Tako SRS kot MSRP uvrščajo med neopredmetena sredstva dobro ime in so glede tega dokaj usklajeni. Po SRS 2 je naložba v dobro ime presežek nabavne vrednosti prevzetega podjetja nad določljivo pošteno vrednostjo pridobljenih sredstev, zmanjšano za njegove dolgove, če prevzeto podjetje preneha obstajati kot samostojna pravna oseba. V nasprotnem primeru se naložba izkaže le v skupinskih računovodskih izkazih (SRS 2.5). Dobro ime se po SRS praviloma amortizira v preteklih letih, dobo koristnosti pa je mogoče z utemeljitvami podaljšati za največ toliko, da doseže 20 let (SRS 2.21). V skladu z MSRP se v začetku dobro ime meri kot presežek nabavne vrednosti poslovne združitve nad prevzemnikovim deležem v čisti pošteni vrednosti prevzetih sredstev, dolgov in pogojnih obveznosti. Dobro ime se ne amortizira, letno pa se mora preverjati morebitno oslabitev. Enako se ne amortizira neopredmeteno sredstvo z nedoločeno dobo koristnosti, pri čemer je treba letno preverjati dobo koristnosti. Amortiziranje neopredmetenega sredstva se v skladu z MSRP 5 preneha, če se sredstvo opredeli kot sredstvo v posesti za prodajo ali ko se odpravi pripoznanje.

Neopredmetena sredstva se zaradi okrepitve ne prvrednotujejo, ker običajno ne deluje trg za neopredmetena sredstva, na katerem bi bilo mogoče dobiti zadostne dokaze o njihovi pošteni vrednosti (SRS 2.28). Po SRS pa se morajo neopredmetena sredstva zaradi oslabitve prevrednotovati. MSRP podobno zahtevajo, da se neopredmetena sredstva lahko prevrednotijo na pošteno vrednost samo, če obstaja delujoči trg. MSRP zahtevajo preizkus oslabitve letno za neopredmetena sredstva z nedoločeno dobo koristnosti in neopredmetena sredstva, ki še niso na razpolago za uporabo. Podobno se mora za denar ustvarjajočo enoto², kateri je bilo pripisano dobro ime, preverjati oslabitev letno ali kadarkoli, kadar je znamenje, da je lahko oslabiljeno. Letno preverjanje oslabitve se lahko izvede kadarkoli v letu, s tem da se mora izvesti ob enakem času vsako leto (MRS 36.10). MSRP določajo še, da se mora izguba zaradi oslabitve najprej pripoznati pri dobrem imenu, razporejenem na denar ustvarjajočo enoto in potem pri njenih drugih sredstvih.

3.1.3. *FINANČNE NALOŽBE*

a) Dolgoročne finančne naložbe

Dolgoročna finančna naložba je finančna naložba, ki naj bi se obdržala več kot leto dni in s katero naj bi se trgovalo. Večina dolgoročnih finančnih naložb je vezana na obstoj finančnih inštrumentov. Finančni inštrument je pogodba, na podlagi katere nastane finančno sredstvo ene organizacije in hkrati finančna obveznost ali kapitalski finančni inštrument druge organizacije. Pri tem je finančno sredstvo vsako sredstvo, ki je: denar, pogodbeni pravica prejeti denar ali drugo finančno sredstvo, pogodbeni pravica zamenjati finančne inštrumente z drugimi (Turk et al., 2004, str. 139).

Po SRS so dolgoročne finančne naložbe sestavni del dolgoročnih finančnih inštrumentov podjetja in so sredstva, ki jih ima podjetje naložbenik, da bi z donosi, ki izhajajo iz njih, dolgoročno povečevalo svoje finančne prihodke. Ti se razlikujejo od poslovnih prihodkov, ki izhajajo iz prodaje proizvodov in opravljanja storitev v okviru njegovega rednega poslovanja (SRS 3.1). MSRP obravnavajo vse finančne naložbe kot celoto, saj opredeljujejo finančne inštrumente ne glede na kratkoročnost oz. nekratkoročnost. Iz MRS 1 pa izhaja, da je treba sredstva (in obveznosti) razdeliti na kratkoročna in nekratkoročna.

Finančne inštrumente v MSRP obravnavata dva standarda, in sicer MRS 32 opredeljuje njihovo razkrivanje in predstavljanje, MRS 39 pa pripoznavanje in merjenje. Prav slednji je bil sporen pri prevzemanju s strani EU. Tako določb, ki se nanašajo na uporabo možnosti poštene vrednosti in nekaterih določb, ki se nanašajo na računovodstvo varovalnih pozicij EU do sedaj ni prevzela. Pri tem je treba poudariti, da področji MRS 32 in 39, ki obravnavata

---

² Denar ustvarjajoča enota: je slovenski prevod MSRP za najmanjšo določljivo skupino sredstev, ki ustvarjajo finančne pritoke, v veliki meri neodvisne od finančnih pritokov iz drugih sredstev ali skupin sredstev.

finančne naložbe nista enaki. Zaradi izključitve neke postavke iz MRS 39 se ne sme predpostavljati, da je tudi izvzeta iz MRS 32, in obratno (Vezjak, 2005, str. 16).

SRS in MSRP se razlikuje tudi v sami razvrstitvi finančnih naložb. V skladu z MRS 39 se finančna sredstva lahko uvrstijo v te skupine (Vezjak, 2005, str. 17):

- finančno sredstvo po pošteni vrednosti skozi poslovni izid: so finančna sredstva v posesti za trgovanje, izpeljani finančni instrumenti, razen instrumentov za obračunavanje varovanja pred tveganjem in katerokoli finančno sredstvo, ki ga je podjetje določilo ob začetnem pripoznavanju kot merjeno po pošteni vrednosti skozi poslovni izid;
- finančne naložbe v posesti do zapadlosti: so sredstva, ki imajo določeno zapadlost in določena ali določljiva plačila, podjetje pa ima nedvoumen namen in zmožnost posedovati ga do zapadlosti;
- posojila in terjatve: so finančna sredstva z določenimi ali določljivimi plačili, ki ne kotirajo na delujočem trgu;
- za prodajo razpoložljivo finančno sredstvo: je finančno sredstvo, ki ne pripada kateri od prejšnjih skupin.

Naslednjo razliko med SRS in MSRP opazimo pri odkupljenih lastnih delnicah. V skladu s SRS se formalno obravnavajo kot posebna vrsta dolgoročnih finančnih naložb. Po MSRP pa lastne delnice niso finančne naložbe, ampak zmanjšujejo postavko kapitala.

Po SRS se dolgoročne finančne naložbe v tista podjetja, s katerimi vrednostnimi papirji se ne trguje na borznem ali prostem trgu, lahko prevrednotujejo zaradi okrepitve kot posledica spremembe vrednosti evra, če se opravlja splošno prevrednotenje kapitala. V tem primeru je treba za učinek prevrednotenja povečati prevrednotovalni popravek kapitala v zvezi z dolgoročnimi finančnimi naložbami. Po MRS 21 pa se vsak devizni dobiček ali izguba pri denarnih sredstvih izkaže v čistem poslovnem izidu in ne neposredno v kapitalu (Vozel, 2004, str. 15).

SRS in MSRP se razlikujejo tudi glede začetnega merjenja finančnih naložb. Po SRS se dolgoročna finančna naložba v kapital, lastniški ali dolžniški vrednostni papirji drugih podjetij ali države, ob začetnem pripoznavanju ovrednotijo po nabavni vrednosti, ki je enaka bodisi plačanemu znesku denarja ali njegovih ustreznikov bodisi pošteni vrednosti drugih nadomestil za nakup. V vrednost se seštevajo tudi stroški, ki jih je mogoče pripisati neposredno naložbi (SRS 3.18). MRS 39 na drugi strani predpisujejo začetno merjenje po pošteni vrednosti, ki ji je potrebno prišteti stroške posla, ki neposredno izhajajo iz nakupa finančne naložbe.

b) Kratkoročne finančne naložbe

Kratkoročna finančna naložba je finančna naložba, ki naj se ne bi obdržala več kot leto dni in s katero naj bi se trgovalo. Po SRS uvrščamo med kratkoročne finančne naložbe, naložbe v kapital drugih organizacij, dana kratkoročna finančna posojila in kupljene vrednostnice (Turk et al., 2004, str. 207). Namenjene so doseganju prihodkov od financiranja oz. ohranjanju in večanju vloženih sredstev pa tudi doseganju drugih namenov, ki niso nujno povezani z doseganjem dobička (Odar, 2002, str. 82). Tržna vrednost kratkoročnih finančnih naložb se nenehno spreminja, zato jih je težko vrednotiti, ob tem pa nastajajo še potencialni dobički in izgube. Način pripoznavanja nerealiziranih dobičkov in izgub, lahko vpliva na oceno tveganja in merjenje ustvarjene dodane vrednosti (Stolowy, Lebas, 2002, str. 362). MSRP zato priporočajo, da se nerealizirane izgube vpišejo v izkaz poslovnega izida, nerealizirani dobički pa ostanejo nepripoznani.

Kot sem že omenil v MSRP ni posebnih določil glede kratkoročnih finančnih naložb, saj se MRS 32 in 39 nanašata na vse finančne inštrumente. Razlike med SRS in MSRP, ki veljajo za dolgoročne finančne naložbe, se tako nanašajo tudi na kratkoročne finančne naložbe.

3.1.4. ZALOGE

Zaloge običajno vsebujejo sledeče kategorije (Elliott, Elliott, 2004, str. 462):

- nabavljeno blago in druga sredstva za nadaljnjo prodajo,
- zaloge potrošniškega blaga,
- zaloge materiala in sestavnih delov končnih proizvodov,
- zaloge nedokončanih proizvodov in storitev,
- zaloge dokončanih proizvodov.

Zaloge so praviloma sredstva v opredmeteni obliki, ki bodo porabljena pri ustvarjanju proizvodov ali opravljanju storitev oz. pri proizvodnji za prodajo ali prodana v okviru rednega poslovanja (SRS 4.1). Po MSRP lahko zaloge vključujejo še neopredmetena sredstva, ki so bila razvita za prodajo (npr. programska oprema) in nepremičnine, ki so bile nabavljene ali zgrajene za prodajo. Na drugi strani pa finančna sredstva v posesti za prodajo v skladu z MSRP niso zaloge.

SRS uvrščajo med zaloge materiala drobní inventar z dobo koristnosti do leta dni, lahko pa tudi tistega z dobo koristnosti več kot leto dni, če njegova posamična nabavna cena ne presega toolarske vrednosti 100 evrov (SRS 4.2). MSRP ne omenjajo drobnega inventarja in tudi ne podajajo vrednostnih omejitev. Literatura posredno omenja, da se stvari, ki se uporabljajo pri proizvodnem procesu ali so del opreme, ki prispeva k proizvodnji, uvrščajo med zaloge.

Pomembna razlika med SRS in MSRP je glede vrednotenja porabe zalog. SRS dopuščajo, da se uporablja metoda drsečih povprečnih cen, metoda tehtanih povprečnih cen, metoda

zaporednih cen (fifo), metoda obratnozaporednih cen (lifo) ali kaka druga metoda. Spremenjeni MRS 2 pa prepoveduje uporabo metode obratnozaporednih cen (lifo).

Nenazadnje SRS delijo zaloge po njihovem izvirnem vrednotenju na a) zaloge surovin, materiala, drobnega inventarja in embalaže ter trgovskega blaga in b) zalogo nedokončane proizvodnje in dokončanih izdelkov (Koželj, 2002, str. 9). MSRP takšne delitve zalog ne poznajo, ampak jih obravnavajo skupaj.

3.1.5. TERJATVE

Poslovne terjatve so na premoženjskopравnih in drugih razmerjih zasnovane pravice upnikov, zahtevati od dolžnika plačilo njegovega dolga. Takšne poslovne terjatve se praviloma pojavljajo do kupcev proizvodov, storitev in blaga, lahko pa nastanejo tudi s prodanimi opredmetenimi osnovnimi sredstvi. Poslovne terjatve končno lahko nastanejo tudi do dobaviteljev, zaposlenih, uporabnikov finančnih naložb in drugih (Turk et al., 2004, str. 193). Poslovne terjatve lahko zavzemajo zelo različen del sredstev v celotnih sredstvih, odvisno od dejavnosti podjetja. Delež terjatev med vsemi sredstvi je prav gotovo višji pri storitvenem podjetju, ki ima običajno malo stalnih sredstev, kakor pri podjetju težke industrije (Stolowy, Lebas, 2002, str. 354).

Očitna razlika pri primerjavi poslovnih terjatev med SRS in MSRP je že v tem, da v MSRP ni posebnega standarda, ki bi obravnaval poslovne terjatve. V skladu z MSRP so poslovne terjatve finančni inštrument, ki jih obravnava MRS 39. Pri tem je treba še opozoriti, da se na poslovne terjatve posredno nanašajo še nekateri drugi standardi, kot je na primer MRS 18 (Prihodki).

Terjatve so torej po MSRP finančni inštrument, ki se kot takšne lahko razporedijo v eno od štirih skupin finančnih inštrumentov, ki sem jih navedel že zgoraj. V skupino posojila in terjatve so vključene terjatve, ki ne kotirajo na delujočem trgu, razen tistih, ki jih podjetje namerava prodati takoj ali kratkoročno in se uvrstijo kot v posesti za trgovanje. V tem primeru so uvrščene v skupino finančnih sredstev po pošteni vrednosti skozi poslovni izid ali v skupino za prodajo razpoložljivih finančnih sredstev. V to skupino se na primer vključijo terjatve do kupcev in dolgoročne terjatve. Merjenje po začetnem pripoznavanju je odvisno od tega, v katero skupino finančnih inštrumentov oz. sredstev je terjatev uvrščena. Če je na primer uvrščena v skupino posojila in terjatve, se izmeri po odplačni vrednosti po metodi veljavnih obresti. MSRP še določajo, da je na vsak dan bilance stanja treba preveriti morebitno oslabitev (Vezjak, 2005, str. 23).

Nenazadnje je razlika med SRS in MSRP tudi v prikazovanju poslovnih terjatev v bilanci stanja. Po SRS 5.2 so terjatve razdeljene na več kategorij: terjatve do kupcev ali drugih financerjev prodanih proizvodov ali opravljenih storitev, dobaviteljev prvin poslovnega

procesa, do zaposlenih, do udeležencev pri razporejanju poslovnega izida, do financerjev in upnikov in do uporabnikov finančnih naložb. MRS 1 na drugi strani ne predvideva ločenega prikazovanja različnih kategorij terjatev v bilanci stanja. V nasprotju s tem so strokovnjaki mnenja, da bi bila potrebna delitev za nazorno finančno poročanje (Epstein, Ali Mirza, 2003, str. 156).

3.1.6. DENARNA SREDSTVA

SRS opredeljujejo denar kot zakonito plačilno sredstvo, ki je posrednik pri menjavi poslovnih učinkov v razmerah blagovnega gospodarstva, trga in delitve dela. Med denar sodijo gotovina, knjižni denar in denar na poti (SRS 7.1). Knjižni denar je denar na računih pri banki ali drugi finančni instituciji, ki se lahko uporablja za plačevanje. Denar na poti, pa je denar, ki se prenaša iz blagajne na ustrezen račun pri banki ali drugi finančni instituciji in se istega dne še ne vpiše kot dobroimetje pri njej (SRS 7.2).

Pri tem SRS v posebnem členu opozarjajo, da denarna sredstva v knjigovodskih razvidih in bilanci stanja niso istovetna z gotovino, ustrezniki gotovine in drugimi denarnimi sredstvi v poslovnih financah, potrebnimi za zagotavljanje dnevne plačilne sposobnosti. Enako tudi ni mogoče enačiti denarnih sredstev evidentiranih v računovodskih izkazih s finančnimi sredstvi in finančnimi instrumenti (SRS 7.7). Pri ugotavljanju plačilne sposobnosti podjetja, je tako potrebno poleg denarnih sredstev upoštevati še druge manj likvidne oblike, kot so na primer terjatve.

Denarni ustrezniki, ki spadajo med denarna sredstva so v tuji literaturi opredeljeni kot kratkoročne, visoko likvidne naložbe, ki jih lahko vsak trenutek zamenjamo za znano količino denarja in za katere velja neznatno tveganje spremembe vrednosti (Elliott, Elliott, str. 651). Bančna posojila v skladu z MRS 7 običajno sodijo med finančne naložbe, vendar pa lahko pod določenimi pogoji med denarna sredstva oz. njihove ustreznike uvrščamo bančne limite (Alexander, Britton, Jorrisen, 2003, str. 397).

Čeprav MSRP ne namenjajo posebnega standarda denarnim sredstvom, lahko glede na določbe v drugih standardih rečemo, da so SRS in MSRP glede denarnih sredstev usklajeni. Razliko zaznamo le pri razvrščanju denarnih sredstev. Kot sem že omenil SRS denarna sredstva ločijo na gotovino, knjižni denar in denar na poti, MSRP pa takšne razvrstitve ne poznajo. Prav tako MSRP ne predpisujejo razvrščanja denarnih sredstev v bilanci stanja, ampak se po kriteriju razpoložljivosti uvrščajo med obratna oz. stalna sredstva.

3.1.7. KAPITAL

Kapital je najpomembnejša postavka v bilanci stanja. Celotni kapital oz. lastniški kapital (kot je imenovan pri poslovnem financiranju) je ostanek sredstev po odštetju vseh dolgov. Je tudi obveznost do lastnikov, ki pred prenehanjem organizacije ne zapade (Turk et al., str. 243).

Domača in tuja literatura precej različno opredeljujeta sestavine kapitala. Najpogosteje pa lahko v tuji literaturi zaznamo naslednje sestavine.

- a) Vpisani kapital: se pri delniški družbi deli na navadne in prednostne delnice. Včasih delniška družba izda delnice, ki niso takoj vpoklicane za celotno plačilo. To pomeni, da je del potencialnega kapitala nevpoklican.
- b) Vplačani presežek kapitala: je znesek, ki je plačan nad nominalno vrednostjo. Vplačani presežek kapitala se za namene razlage bilance stanja obravnava identično kot osnovni kapital.
- c) Revalorizacijska rezerva: revalorizacijska rezerva se oblikuje takrat, ko se sredstva prevrednotujejo, dobički iz tega naslova pa se ne pripoznajo v izkazu poslovnega izida. Lahko je oblikovana zaradi posebnega prevrednotenja posameznih sredstev ali zaradi prevrednotenja iz naslova kupne moči.
- d) Zakonske rezerve: urejajo nekateri zakoni, ki veljajo v posamezni državi. V večini evropskih držav je predpisana vsakoletna zakonska rezerva v višini pet odstotkov od čistega dobička, dokler zakonska rezerva ne doseže deset odstotkov osnovnega kapitala.
- e) Rezerve iz dobička: zajemajo nerazdeljene dobičke, ki jih ne moremo razvrstiti pod prej navedene postavke. Tako opredeljene rezerve iz dobička pa še ne pomenijo dobička, ki bi bil na voljo za razdelitev.

SRS temeljijo na konceptu finančnega pojmovanja kapitala. Po finančnem pojmovanju kapitala se čisti dobiček doseže samo takrat, ko je denarno izraženi znesek sredstev na koncu obračunskega obdobja po odbitku dolgov in odštetju vseh izplačil kapitala lastnikom večji od denarno izraženega zneska sredstev po odbitku dolgov na začetku obračunskega obdobja. Poleg zamisli finančnega pojmovanja kapitala pozna teorija še pojmovanje stvarnega kapitala. Po tem pojmovanju organizacija meri dobiček na podlagi primerjave proizvodjalnih zmogljivosti na začetku in koncu obračunskega obdobja, po odštetju vseh izplačil kapitala lastnikom (Turk et al., 2004 str. 244). MSRP v nasprotju s SRS vpeljujejo stvarno pojmovanje kapitala.

SRS 2001 opredeljujejo naslednje postavke kapitala:

- vpoklicani kapital,
- kapitalne rezerve,
- rezerve iz dobička,
- preneseni čisti poslovni izid,
- čisti poslovni izid poslovnega leta,
- prevrednotovalni popravki kapitala.

Na drugi strani pa MRS nekatere postavke izkazuje nekoliko drugače (Vozel, 2004, str. 23):

- prevrednotovalni popravek kapitala ni izkazan ločeno, temveč neposredno povečuje posamezne postavke kapitala,
- dobički so izkazani v postavki zadržani čisti dobiček,
- odkupljene lastne delnice zmanjšujejo vrednost kapitala (po SRS so izkazane med rezervami iz dobička),
- tečajne razlike od preračuna naložb podjetij v skupini so izkazane med rezervami (po SRS so del prevrednotovalnega popravka kapitala).

3.1.8. DOLGOVI

Dolgovi so obveze podjetja, katerih višina in zapadlost sta opredeljeni na datum bilance stanja. SRS ločijo med kratkoročnimi in dolgoročnimi dolgovi. Tako kratkoročni kot dolgoročni dolgovi se razčlenjujejo naprej na finančne in poslovne dolgove, glede na to kakšne organizacije se pojavljajo kot financerji. V primeru, ko so to banke, gre za finančne dolgove, medtem ko se poslovni dolgovi pripoznajo v primeru, ko so upniki nefinančne organizacije.

Najpogostejše dolgoročne obveznosti so dolgoročne obveznice, državne obveznice, obveznosti za odložene davke, pokojnine in druge pokojninske obveznosti ter obveznosti iz naslova finančnega najema (Walton, Haller, Raffournier, 2003, str. 82). Kratkoročni dolgovi pa so obveznosti povezane s poslovnim ciklom podjetja. Najpogosteje vsebujejo obveznosti do dobaviteljev, obveznosti do zaposlenih, menice, obveznosti za davek od dobička in obveznosti za plačilo tekočega dela dolgoročnega dolga (na primer obresti za dolgoročno posojilo) (Stolowy, Lebas, 2002, str. 436).

SRS namenjajo dolgovom dva standarda, in sicer SRS 9, ki obravnava dolgoročne dolgove in SRS 11, ki podrobneje opredeljuje kratkoročne dolgove. Tako dolgoročni kot kratkoročni dolgovi se po SRS naprej delijo na finančne in poslovne. V nasprotju s tem MSRP takšne delitve ne poznajo. Po MRS 39 se vsi dolgovi pripoznavaajo kot finančni inštrument. V skladu z izvirnim MRS 39 se lahko podjetje odloči, da jih pri začetnem pripoznavanju uvrsti v skupino finančnih inštrumentov po pošteni vrednosti skozi poslovni izid. Vendar je potrebno na tem mestu poudariti, da je EU pri sprejemanju MRS 39 to določilo črtala, tako da se lahko dolg meri samo po odplačni vrednosti po metodi veljavnih obresti (Vezjak, 2005, str. 24).

Pri primerjavi SRS in MSRP glede dolgov, lahko ugotovimo tudi manjše razlike pri členjenju dolgov. SRS med dolgoročnimi finančnimi obveznostmi izkazuje dolgoročna posojila, dobljena z izdajo obveznic, dolgoročna posojila, dobljena na podlagi posojilnih pogodb, dolgoročna posojila, dobljena pri bankah in drugih ter dobljene dolgoročne vloge. Dolgoročne poslovne obveznosti pa so po SRS dolgoročni krediti, dolgoročne varščine, druge dolgoročne obveznosti iz poslovanja in dolgoročne obveznosti iz finančnega najema. Po MSRP med

dolgoročne dolgove sodijo dolgoročne rezervacije, dolgoročne obveznosti in odloženi prihodki.

Pri primerjavi določb o kratkoročnih dolgovih med SRS in MSRP se pokaže, da SRS tako kot dolgoročne tudi kratkoročne dolgove deli na finančne in poslovne, MSRP pa takšne delitve kratkoročnih dolgov ne poznajo. Glede ostalih določb so SRS in MSRP vsebinsko usklajeni.

3.1.9. DOLGOROČNE REZERVACIJE

Dolgoročne rezervacije so pasivne časovne razmejitev, ki so oblikovane za obveznosti, za katere se lahko pričakuje, da bodo nastopile čez več kot leto dni, in obveznosti, katerih nastanek in velikost sta negotova. Ločimo dolgoročne rezervacije na račun dolgoročno odloženih prihodkov in dolgoročne rezervacije na račun dolgoročno vnaprej vračunanih stroškov oz. odhodkov (Turk et al., 2004, str. 265).

Dolgoročne rezervacije oblikuje podjetje za poravnavanje obveznosti, ki bodo na podlagi sklenjenih poslov ali na kaki drugi podlagi nastale ali utegnejo nastati, v obdobju daljšem od enega leta. So torej resnične, vendar potencialne obveznosti. V nekaterih državah rezervacije niso opredeljene kot dolgovi, ker ne temeljijo na natančno določenih pogodbenih zneskih, temveč so ti zneski ocenjeni. Med najpogostejše vrste dolgoročnih rezervacij v svetu uvrščajo rezervacije za garancije in rezervacije za pokojnine ter podobne obveznosti, katerih znesek podjetje lahko kvečjemu oceni (Stolowy, Lebas, 2002, str. 442).

Med dolgoročne rezervacije na račun dolgoročno odloženih prihodkov v skladu s SRS spadajo med drugim dolgoročne rezervacije za dana jamstva ob prodaji proizvodov ali opravitvi storitev, dolgoročne rezervacije v zvezi z državnimi podporami, prejetimi za pridobitev osnovnih sredstev ali za pokrivanje določenih stroškov, dolgoročne rezervacije iz namenskih donacij, prejetih za pridobitev osnovnih sredstev ali pokrivanje določenih stroškov in dolgoročne rezervacije na račun slabega imena (SRS 10.3). V nasprotju s tem državne podpore po MSRP niso rezervacije, ampak dolgoročno odloženi prihodki, izkazani kot obveznost.

Sicer pa so SRS in MSRP enotni glede črpanja tovrstnih državnih pomoči oz. donacij. Tako se donacije (v primeru SRS kot dolgoročne rezervacije), prejete za pridobitev osnovnih sredstev, porabljajo skladno z obračunano amortizacijo. Donacije, prejete za pokrivanje določenih stroškov, pa se porabljajo skladno s pojavljanjem teh stroškov.

Naslednjo razliko med SRS in MSRP glede dolgoročnih rezervacij najdemo pri obravnavanju namena rezervacij. Po SRS je namen dolgoročno vnaprej vračunanih stroškov oz. odhodkov zbrati zneske, ki bodo omogočili pokritje nastalih stroškov oz. odhodkov v obdobju daljšem od leta dni. Posebnost MSRP je glede učinka sprememb v obstoječih obveznostih razgradnje,

ponovne vzpostavitve in podobnih obveznosti. Po MSRP se namreč mora učinek sprememb prišteti ali odšteti od nabavne vrednosti pripadajočega opredmetenega osnovnega sredstva in amortizirati v dobi koristnosti. Nenazadnje pa v skladu z MSRP rezervacije za velika popravila niso dovoljene (Vezjak, 2005, str. 25).

Tako SRS kot tudi MSRP predvidevajo oblikovanje rezervacij za jubilejne nagrade, odpravnine ob upokojitvi in morebitne druge dolgoročne zasluge zaposlenih, vendar so MSRP glede tega nekoliko bolj podrobni. Po MRS 19 je namreč treba tovrstne obveznosti pripoznati v velikosti sedanje vrednosti pričakovanih prihodnjih izdatkov. MRS 19 ob tem zahteva tudi, da se pri merjenju upoštevajo tudi ocenjena povečanja prihodnjih plač.

3.1.10. KRATKOROČNE ČASOVNE RAZMEJITVE

Časovne razmejitve so računovodska tehnika razmejevanja stroškov in prihodkov med posameznimi obračunskimi obdobji v bilanci stanja (Vozel, 2004, str. 27). SRS opredeljujejo kratkoročne časovne razmejitve v posebnem standardu (SRS 12), pri čemer ločijo med aktivnimi in pasivnimi kratkoročnimi časovnimi razmejitvami.

V skladu s SRS so kratkoročne časovne razmejitve terjatve in druga sredstva ter obveznosti, ki se bodo po predvidevanjih pojavili v letu dni in katerih nastanek je verjeten, velikost pa zanesljivo ocenjena. Terjatve in obveznosti se nanašajo na znane in še ne znane pravne oz. fizične osebe, do katerih bodo takrat nastale prave terjatve in dolgovi, s sredstvi pa so mišljeni proizvodi ali storitve, ki jih bodo bremenile (SRS 12.1). Aktivne časovne razmejitve zajemajo kratkoročno odložene stroške oz. kratkoročno odložene odhodke in kratkoročno nezaračunane prihodke. Pasivne časovne razmejitve pa na drugi strani zajemajo kratkoročno vnaprej vračunane stroške oz. kratkoročno vnaprej vračunane odhodke in kratkoročno odložene prihodke.

Kot sem že omenil, SRS namenjajo kratkoročnim časovnim razmejitvam poseben standard. MSRP pa v nasprotju s SRS ne obravnavajo časovnih razmejitev v posebnem standardu, ampak jih omenjajo v nekaterih standardih, ki se nanašajo na terjatve in obveznosti. Po MSRP spadajo med časovne razmejitve ekonomske obveznosti, čeprav legalna ali pogodbeno obveznost za plačilo še ni bila izdana. Po navadi te obveznosti zajemajo obveznosti za plače, obresti, rente in davke (Epstein, Ali Mirza, 2003, str. 478).

SRS tudi določajo, da se tako aktivne kot pasivne kratkoročne časovne razmejitve v bilanci stanja izkazujejo posebej in razčlenjujejo na pomembnejše vrste. Pri tem SRS ne navajajo teh podrobnejših razčlemb. MSRP na drugi strani ne predvidevajo posebne postavke v bilanci stanja za kratkoročne časovne razmejitve, prav tako ne ločijo med aktivnimi in pasivnimi časovnimi razmejitvami. Predvsem v zvezi s pokojninskimi obveznostmi v MSRP lahko

najdemo pojem vnaprej vračunanih stroškov, ki pa se nanaša tako na kratkoročne kot tudi dolgoročne postavke (Vozel, 2004, str. 28).

3.2. Izkaz poslovnega izida

Izkaz poslovnega izida je temeljni računovodski izkaz, v katerem je resnično in pošteno prikazan poslovni izid za poslovno leto ali medletna obdobja, za katera se sestavlja. Lahko rečemo, da je povzetek učinkovitosti in uspešnosti delovanja organizacije v obračunskem obdobju. Zasluženi dobički izkazani v izkazu poslovnega izida, naj bi bili najboljši kazalci prihodnjih dividend in tržnih cen delnic.

Izkaz poslovnega izida ima običajno obliko stopenjskega, zaporednega izkaza poslovnega izida, v katerem imajo prihodki pozitiven predznak, stroški oz. odhodki pa negativni predznak. Četrta smernica EU dovoljuje tudi horizontalno, dvostransko obliko izkaza poslovnega izida, vendar se v praksi pogosteje uporablja stopenjska oblika izkaza poslovnega izida (Alexander, Britton, Jorissen, 2003, str.155).

V okviru dveh stopenjskih oblik izkaza poslovnega izida, tako SRS kot tudi MSRP ločijo med dvema različicama. Po anglo-ameriški različici (v SRS različica I) izkaza poslovnega izida so stroški razčlenjeni po funkcionalnih vrstah, po nemški različici (v SRS različica II) pa po naravnih vrstah. Različica izkaza poslovnega izida, ki prikazuje stroške po funkcionalnih vrstah, ima v mednarodnem poslovnem okolju prednost. Po četrti smernici EU je izkaz poslovnega izida razdeljen na tri dele: dobiček/izguba iz poslovanja, dobiček/izguba iz financiranja in poslovni izid izrednih dobičkov oz. izgub. Podobno so v ZDA ločeno prikazane postavke iz poslovanja, neposlovanja, prekinjenega poslovanja, izrednih dobičkov in izgub ter postavka, ki prikazuje kumulativni vpliv morebitnih sprememb računovodskih usmeritev (Walton, Haller, Raffournier, 2003, str. 81).

V skladu z MSRP mora izkaz poslovnega izida vsebovati najmanj naslednje postavke (Alexander, Britton, Jorissen, 2003, str. 154):

- prihodke,
- izide poslovanja,
- stroške financiranja,
- deleže pridruženih podjetij in skupnih podvigov v dobičkih in izgubah, obračunanih z uporabo kapitalske metode,
- odhodke za davek,
- dobičke in izgube iz rednega delovanja,
- manjšinski delež,
- čisti poslovni izid v obdobju.

Za podrobnejšo primerjavo izkaza poslovnega izida po SRS in MRS je potrebno primerjati posamezne sestavine. V nadaljevanju jih bom primerjal v treh sklopih, in sicer stroške, odhodke in prihodke.

3.2.1. STROŠKI

Stroški so cenovno izraženi potroški prvin poslovnega procesa pri nastajanju in razpečevanju poslovnih učinkov. Vsako podjetje oz. organizacija mora za prikazovanje dobička iz dejavnosti razporediti operativne stroške v eno od štirih kategorij stroškov: proizvodjalni stroški, stroški distribucije in prodaje, administrativni stroški in drugi stroški poslovanja (Elliott, Elliott, 2004, str. 180). Pri nadaljnji primerjavi SRS in MSRP glede stroškov, bom stroške razdelil v tri sklope, in sicer na: stroške amortizacije, stroške materiala in poslovnih storitev in stroške dela in drugih povračil zaposlenih. Torej po naravnih vrstah stroškov, kot so prikazani v različici II izkaza poslovnega izida.

a) Stroški amortizacije

Amortiziranje je prenašanje vrednosti amortizirljivega sredstva med stroške v ocenjeni dobi njegove koristnosti. Strošek amortizacije je opredeljen kot znesek ekonomskih koristi opredmetenih sredstev, ki so se uporabljala v določenem obdobju. Znesek amortizacije sredstev mora biti primerljiv z njihovo obrabo oz. izrabo in ne sme biti le tolikšen, da ga lahko nadomesti v breme prihodkov, doseženih s sredstvi v dobi njihove koristnosti. Pri tem tuja literatura izrecno opozarja, da amortizacija ni niti varčevanje za novo sredstvo niti način za prikazovanje dejanske vrednosti sredstva, ampak izkazovanje dejanskih stroškov obrabe opredmetenih sredstev (Elliott, Elliott, 2004, str. 374).

Časovne amortizacijske stopnje so lahko določene kot enakomerne (linearne) oz. enake v vseh letih koristnosti, rastoče (progresivne) ali padajoče (degresivne). SRS postavljajo jasno načelno pravilo, da mora uporabljena metoda amortiziranja sredstev odsevati vzorec pojavljanja gospodarskih koristi od opredmetenih sredstev. Če vzorca ni mogoče zanesljivo oceniti, se uporablja metoda enakomernega časovnega amortiziranja (Turk et al., 2004, str. 119).

Pri primerjavi SRS in MSRP, glede določil obračunavanja amortizacije, ugotovimo, da ni bistvenih razlik. Na nekatere razlike sem opozoril že pri opredmetenih in neopredmetenih sredstvih, zato jih na tem mestu ne bom še enkrat navajal. Med drugim MSRP za razliko od SRS ne ponujajo možnosti naraščajoče metode amortiziranja. Dodatna razlika pa je v tem, da SRS namenjajo poseben standard (SRS 13) amortizaciji, medtem ko je amortizacija v MSRP večinoma opredeljena pri standardu o opredmetenih osnovnih sredstvih.

b) Stroški materiala in poslovnih storitev

Stroške materiala dobimo tako, da količine porabljenega materiala pomnožimo z njihovimi nabavnimi cenami. Ob nabavi surovin in materiala njihove zaloge izvirno vrednotimo vedno po nabavni ceni. Stroški materiala se izkazujejo v zneskih, ki so pred potroškom materiala oblikovali vrednost zalog materiala ali drugih sredstev, ki se štejejo v zaloge. Zneski stroškov materiala so odvisni od izbrane metode vrednotenja zalog. SRS priporočajo metodo zaporednih cen (fifo), dopuščajo pa tudi metodo obratnozaporednih cen (lifo), metodo povprečnih cen, metodo tehtanih povprečnih cen in druge (Turk et al., 2004, str. 318). Kot sem že omenil v poglavju o zalogah, prenovljeni MSRP prepovedujejo uporabo metode obratnozaporednih cen (lifo).

Med stroške poslovnih storitev spadajo: stroški transportnih storitev, stroški storitev pri ustvarjanju proizvodov in opravljanju storitev, stroški najemnin, stroški storitev plačilnega prometa, stroški intelektualnih storitev in drugi.

Podobno kot pri stroških amortizacije, tudi za stroške materiala in storitev velja, da v MSRP ni predviden poseben standard, ki bi opredeljeval to področje. Večina opredelitev, ki se nanašajo na stroške materiala in poslovnih storitev opredeljuje MRS 2, ki govori o zalogah. Razen manjših vsebinskih razlik, ki sem jih navedel, so SRS in MSRP glede tovrstnih stroškov usklajeni.

c) Stroški dela in drugih povračil zaposlenih

V SRS 15, ki se nanaša na stroške dela in povračila zaposlenih, opredeljuje stroške dela kot (Turk et al., 2004, str. 338): plače, nadomestila plač, dajatve v naravi, darila in nagrade, odpravnine in druge dajatve.

Stroški dela sestavljajo velik del celotnih neposrednih stroškov proizvodnje, zato njihovo zniževanje zelo pripomore k hitrejši rasti proizvodnje. Med stroške dela povsod po svetu prištevajo plače zaposlenih, obvezne prispevke za socialno varnost in stroške povezane s pokojninami in drugimi ugodnostmi. Obvezni prispevki za socialno zavarovanje zajemajo prispevke za socialno zavarovanje, ki jih plača delodajalec, in prispevke za delodajalčeve obveznosti iz zavarovalnih združenj. Stroški za pokojnine in druge ugodnosti so sestavljeni predvsem iz plačanih pokojnin in rezervacij za pokojnine (Haskins, Ferris, Selling, 1996, str. 491).

SRS iz leta 2001 uvajajo novost, t.i. delež v razširjenem dobičku, ki ne sodi med stroške dela. Tega sestavljajo zneski, ki jih odvisno od razširjenega dobička prejema člani organov, ki ne prejema plač in zneski, ki jih odvisno od razširjenega dobička prejema zaposleni kot dodatek k plačam.

MSRP obravnavajo področje stroškov dela precej obsežno, in sicer v dveh standardih: MRS 19, ki opredeljuje zaslužke zaposlenih in MRS 26, ki opredeljuje obračunavanje in poročanje

pokojninskih programov. Kljub temu, da so MSRP na tem področju precej obsežnejši od SRS, ni bistvenih vsebinskih razlik.

3.2.2. ODHODKI

Odhodki so zmanjševanje gospodarskih koristi v obračunskem obdobju v obliki odtokov ali zmanjšanj sredstev (na primer zalog blaga zaradi prodaje) ali povečanj dolgov (na primer zaradi zaračunanih obresti), katerih posledica so zmanjšanje kapitala, razen tistih, ki so povezana z razdelitvijo med njegove lastnike (SRS 17.1). Odhodki v izkazu poslovnega izida predstavljajo nasprotje prihodkov in skupaj s slednjimi oblikujejo poslovni izid obračunskega obdobja.

SRS ločijo med tremi vrstami odhodkov (Turk et al., 2004, str. 355)

1. Poslovni odhodki: so v načelu enaki vračunanim stroškom v obračunskem obdobju, povečanim za stroške, ki se zadržujejo v začetnih zalogah nedokončane proizvodnje in proizvodov, ter zmanjšanim za stroške, ki se zadržujejo v končnih zalogah nedokončane proizvodnje in proizvodov.
2. Finančni odhodki: so odhodki za financiranje in odhodki za naložbenje.
3. Izredni odhodki: so neobičajne postavke, ki v obravnavanem obračunskem obdobju zmanjšujejo izid rednega delovanja.

Posebnost prenovljenega MRS 1 je v tem, da ne razlikuje med rednim in izrednim poslovanjem. Predstavljanje ali razkrivanje izrednih postavk je v skladu z MRS 1 prepovedano. Podobno tuja literatura ne pozna pojma finančnih odhodkov, ampak uvršča med postavke rednih odhodkov poleg poslovnih odhodkov tudi stroške, izhajajoče iz naložb in posojil.

Manjšo razliko pri primerjavi SRS in MSRP, glede obravnavanja odhodkov lahko zaznamo pri odhodkih iz naslova obveznosti do zaposlenih. V skladu z MSRP so slednji višji, zaradi oblikovanih rezervacij za pokojnine. Tovrstni odhodki v Sloveniji niso aktualni, saj podjetja nimajo oblikovanih lastnih pokojninskih skladov (Vozel, 2004, str. 35)

3.2.3. PRIHODKI

Prihodki so povečanje gospodarskih koristi v obračunskem obdobju v obliki pritokov ali povečanj sredstev (na primer denarja ali terjatev zaradi prodaje blaga) ali pa zmanjšanj dolgov (na primer zaradi opustitve njihove poravnave), katerih posledica so povečanja kapitala, razen tistih, ki so povezana s prispevki njegovih lastnikov (SRS 18.1). Analogno kot za odhodke lahko tudi za prihodke trdimo, da predstavljajo nasprotje odhodkov v izkazu poslovnega izida.

Prihodki se pripoznajo v izkazu poslovnega izida, če je povečanje prihodnjih gospodarskih koristi povezano s povečanjem posameznega sredstva ali z zmanjšanjem posameznega dolga in jih je mogoče zanesljivo izmeriti. Pomembno je časovno usklajevanje prihodkov in odhodkov, zaradi česar je za vsak prihodek pomembno, kdaj ga pripoznamo. Merila za pripoznavanje prihodkov se spreminjajo glede na vrsto transakcije in so v različnih državah različne.

Enako kot odhodke, SRS delijo tudi prihodke v tri skupine (Turk et al., 2004, str. 345)

1. Poslovni prihodki: so prihodki od prodaje proizvodov oz. trgovskega blaga in materiala ter opravljenih storitev v obračunskem obdobju. Razčlenjujemo jih na prihodke od prodaje lastnih poslovnih učinkov in prihodke od prodaje trgovskega blaga ter materiala.
2. Finančni prihodki: so prihodki od naložbenja. Pojavljajo se v zvezi z dolgoročnimi in kratkoročnimi finančnimi naložbami, pa tudi v zvezi s terjatvami.
3. Izredni prihodki: so sestavljeni iz neobičajnih postavk, ki v obravnavanem obračunskem obdobju povečujejo poslovni izid.

Tudi na področju prihodkov velja, da MRS 1 ne razlikuje med rednim in izrednim poslovanjem. Tako je izkazovanje izrednih prihodkov v skladu z MRS 1 prepovedano. Manjša razlika med SRS in MSRP glede prihodkov se nanaša še na državne podpore. V skladu s SRS državne podpore, prejete za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev, začasno ostajajo med dolgoročnimi rezervacijami in se prenašajo med poslovne prihodke skladno z amortiziranjem ustreznih opredmetenih osnovnih sredstev. Po MSRP pa se s sredstvi povezane državne podpore v bilanci stanja najprej predstavijo kot odloženi prihodki, kot prihodek pa se pripoznajo, ko se sredstvo amortizira. Pri ostalih določbah glede prihodkov so SRS in MSRP precej usklajeni.

3.2.4. DAVEK OD DOBIČKA

Posebnost MSRP glede davka od dobička je v tem, da za razliko od SRS namenjajo temu področju poseben standard (MRS 12). Po MRS 12 je poslovni dobiček ali izguba v poslovnem letu računovodski dobiček ugotovljen v izkazu poslovnega izida ob upoštevanju računovodskih standardov. Obdavčljiv dobiček oz. izguba pa se ugotovi v večini držav na podlagi davčnih predpisov. SRS in MSRP so glede tega usklajeni, saj oboji predvidevajo razmejevanje davka od dobička, s čimer se izenači razlika med računovodskim in davčnim dobičkom oz. izgubo (Hieng, 1999, str. 172).

Tako SRS kot MSRP opredeljujejo t.i. odložene davke kot začasno razliko med knjigovodsko vrednostjo sredstva ali obveznosti v bilanci stanja in njegovo davčno vrednostjo. Pri tem je davčna vrednost znesek, ki se prisodi temu sredstvu oz. obveznosti pri obračunu davka. Če je knjigovodska vrednost večja od davčne, nastajajo obdavčljivečasne razlike, ki povzročajo odložene obveznosti za davke. Analogno manjše knjigovodske vrednosti povzročajo odložene

terjatve. Le-te pa se lahko izkažejo le, če je verjetno, da bo v prihodnjih obdobjih podjetje imelo dovolj obdavčljivega dobička, da bo lahko izkoristilo ta odbitek (Vežjak, 2004b, str. 21).

Tovrstne razlike med računovodsko in davčno vrednostjo posameznih postavk v bilanci stanja so po Zakonu o davku od dohodkov pravnih oseb nanašajo na primer na oblikovane dolgoročne rezervacije za stroške in oblikovane popravke vrednosti terjatev (Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb, 2004). Ti dve postavki bosta v davčnem obračunu priznane šele v trenutku nastanka stroškov oz. odpisu terjatev.

3.3. Izkaz finančnega izida

Sestavina popolnih računovodskih izkazov je tudi izkaz finančnega izida, je pa novejšega datuma kot sta bilanca stanja in izkaz poslovnega izida. Medtem ko bilanca stanja daje investitorjem in drugim uporabnikom informacije o trajnem pridobivanju denarnih sredstev in izkaz poslovnega izida daje informacije o sedanjem ustvarjanju denarnih sredstev, pa izkaz finančnega izida daje uporabnikom koristne informacije o pridobivanju in porabi denarnih sredstev, ki jim pomagajo pri sprejemanju najpomembnejših gospodarskih odločitev (Elliott, Elliott, 2004, str. 34).

Izkaz finančnega izida oz. izkaz denarnih tokov kaže spremembe v finančnem položaju podjetja in pomaga investitorjem in posojilodajalcem, da ocenijo (Epstein, Ali Mirza, 2003, str. 124):

- zmožnost ustvarjanja prihodnjih pozitivnih denarnih tokov,
- zmožnost poravnavanja obveznosti in plačevanja dividend,
- razloge za razlike med poslovnim izidom in prejemki/pritoki ter izdatki/odtoki,
- denarne in nedenarne vidike podjetniških, investicijskih in finančnih transakcij.

Izkaz finančnega izida daje uporabnikom informacije, kako organizacija denarna sredstva in njihove ustreznike pridobiva in kako jih porablja ter kakšno je stanje teh sredstev na začetku in na koncu obračunskega obdobja. Na podlagi teh informacij je mogoče ugotoviti razloge za povečanje ali zmanjšanje denarnih sredstev in njihovih ustreznikov v obračunskem obdobju. Denarna sredstva in njihovi ustrezniki se povečujejo zaradi novega financiranja (povečanja obveznosti do virov sredstev) ali raznaložbenja (zmanjševanja nedenarnih sredstev). Zmanjšujejo pa se zaradi naložbenja (povečanje nedenarnih sredstev) ali definciranja (zmanjševanja obveznosti do virov sredstev) (Turk et al., 2004, str. 467).

V izkazu finančnega izida oz. izkazu denarnih tokov so ločeno prikazani denarni tokovi pri poslovni dejavnosti, pri naložbeni (investicijski) dejavnosti in pri dejavnosti financiranja (Weygandt, Kieso, Kimmel, 2003, str. 717):

- Poslovna dejavnost zajema denarne tokove, povezane s prihodki in odhodki iz poslovanja.
- Investicijska dejavnost zajema denarne tokove, ki se nanašajo na pridobitve in odtujitve finančnih naložb in dolgoročnih sredstev ter denarne tokove od dobljenih obresti, dividend in deležev v dobičku drugih.
- Dejavnost financiranja pa zajema denarne tokove od pridobivanja in vračanja posojil ter denarne tokove od vplačanega kapitala in plačanih donosov delničarjem.

Tako SRS kot MSRP dopuščajo dve metodi za sestavljanje izkaza finančnega izida, in sicer neposredno in posredno metodo. Organizacije se po SRS odločajo na podlagi razpoložljivih podatkov, po MSRP pa glede na način prikazovanja podatkov med obema metodama.

1. Neposredna metoda

To metodo se uporablja, če so na razpolago podatki o prejemkih in izdatkih. MRS 7 govori o kosmatih prejemkih in izdatkih, kamor sodijo: prejemki pridobljeni od kupcev, dobljene dividende in obresti, izdatki za zaposlene in dobavitelje, izdatki za obresti, izdatki za davke in drugi izdatki ter prejemki iz poslovne dejavnosti. Pri tej metodi MRS 7 dopušča pridobivanje podatkov o prejemkih in izdatkih tudi na podlagi dopolnjevanja prihodkov in odhodkov z nekaterimi postavkami iz bilance stanja, kot so: zaloge, poslovne terjatve in obveznosti (Lipnik, 2004, str. 32). SRS 26 na drugi strani ne predpisuje, kako je potrebno pridobiti podatke o prejemkih in izdatkih.

2. Posredna metoda

Pri tej metodi izračunavamo podatke o pritokih in odtokih iz dveh zaporednih bilanc stanja in iz izkaza poslovnega izida za vmesno obdobje ter vrste dodatnih podatkov (Turk et al., 2004, str. 469). Gre torej za popravljanje čistega poslovnega izida za učinke poslov, ki nimajo denarne narave, za vse odložene prihodke in stroške ter vnaprej vračunane stroške, ki bodo pri prihodnjem poslovanju povzročili prejemke ali izdatke. Ločiti je potrebno tudi postavke prihodkov in odhodkov, ki so povezane s finančnimi tokovi iz naložbenja in financiranja. Čisti poslovni izid je treba na primer korigirati z učinki sprememb zalog in poslovnih terjatev ter z nedenarnimi postavkami, kot sta amortizacija in dolgoročne rezervacije (Lipnik, 2004, str. 33).

Po MRS 7 je uporaba neposredne oz. posredne metode povezana s poročanjem o finančnih tokovih iz poslovanja, ne pa tudi o finančnih tokovih iz naložbenja in financiranja. Zaradi povezovanja neposredne in posredne metode s finančnimi tokovi iz poslovanja se na primer tak izkaz, sestavljen po MSRP, običajno razlikuje od izkaza, sestavljenega po SRS. Pri uporabi SRS izbrana metoda namreč vpliva tudi na način prikaza finančnih tokov iz naložbenja in financiranja.

MSRP poznajo poleg zgoraj naštetih še tretjo metodo sestavljanja izkaza finančnega izida, ki se imenuje modificirana posredna metoda. Po tej metodi iztočnica ni čisti dobiček, ampak

posebej prihodki in posebej odhodki, kakršni so pripoznani v izkazu poslovnega izida. Pravzaprav je prijem enak kot pri navadni posredni metodi, le da ima dve podrobnosti več, in sicer prihodke in odhodke v obračunskem obdobju. Te metode sestavljanja finančnega izida SRS ne poznajo (Vozel, 2004, str. 40).

Precej razlik med SRS in MSRP lahko zasledimo glede samega razvrščanja posameznih prejemkov in izdatkov v tokove poslovanja, financiranja in naložbenja. MRS 7 na primer obravnava razvrščanje plačanih ali prejetih obresti dokaj široko, saj predvideva, da je obresti mogoče obravnavati kot finančne tokove iz poslovanja, naložbenja ali financiranja. Po SRS pa obresti sodijo med denarne tokove iz financiranja ne glede na izvor. Podobna razlika velja tudi za dane dividende, ki jih MSRP uvrščajo med tokove poslovanja ali financiranja, SRS pa zgolj med tokove financiranja.

MRS 7 za razliko od SRS precej podrobno obravnava tudi devizne finančne tokove. Zaradi sprememb deviznih tečajev namreč nastane problem, ker neunovčeni dobički in izgube, ki izhajajo iz sprememb deviznih tečajev, niso finančni tokovi in se zato v izkazu finančnega izida ne izkazujejo. Vendar pa je potrebno učinek sprememb deviznih tečajev na obstoječa denarna sredstva in njihove ustreznike na koncu obračunskega obdobja predstaviti v izkazu finančnega izida, da bi uskladili denarna sredstva na začetku in koncu obdobja. Ta znesek je v skladu z MRS 7 predstavljen ločeno od finančnih tokov in vključuje morebitne razlike, če bi o finančnih tokovih poročali po končnih deviznih tečajih (Lipnik, 2004, str. 36). SRS takšne rešitve ne predvideva, zato naj bi sledili MSRP.

3.4. Izkaz gibanja kapitala

Izkaz gibanja kapitala je temeljni računovodski izkaz, v katerem so resnično in pošteno prikazane spremembe sestavin kapitala za poslovno leto ali medletna obdobja, za katera se sestavlja. V izkazu gibanja kapitala kot temeljnem računovodskem izkazu lahko najdemo odgovore na številna vprašanja v zvezi z dogajanjem na strani kapitala. Po SRS 27 se izkaz gibanja kapitala lahko sestavi po eni od dveh možnih različic, in sicer tako, da se prikazuje: a) le razdelitev čistega dobička kot sestavine kapitala oz. poravnave čiste izgube kot odbitne postavke od kapitala ali b) spremembe vseh sestavin kapitala, zajetih v bilanco stanja, bodisi v skupinah bodisi posamično (Turk et al., 2004, str. 473-474).

Izkaz poslovnega izida prikazuje realizirane dobičke in izgube ter je lahko včasih nejasen in zamegljen, saj omogoča, da se nekatere postavke evidentirajo mimo tega izkaza. Zato se je pojavila potreba po izkazu, ki bi prikazoval spremembe lastniškega kapitala, kot so prevrednotenje stalnih sredstev in tečajne razlike. Oblikoval se je izkaz gibanja kapitala, ki izkazuje vse spremembe v kapitalu podjetja v obračunskem obdobju, razen tistih, ki so posledica kapitalskih poslov z lastniki. Po tuji literaturi, so v izkazu gibanja kapitala izkazane prilagoditve kapitala, in sicer tečajne razlike, nerealizirani dobički in izgube iz delnic za

prodajo in odloženi dobički ter izgube iz zavarovanj pred tveganji (Elliott, Elliott, 2004, str. 188).

Pri primerjavi izkaza gibanja kapitala po SRS in MSRP, ugotovimo, da so standardi glede tega usklajeni, obstaja pa tudi nekaj manjših razlik. Razlog je v tem, da so SRS vpeljali izkaz gibanja kapitala med temeljne računovodske izkaze zaradi usklajevanja z MSRP. Prva razlika je v tem, da SRS za razliko od MSRP ponujajo dve obliki prikazovanja sprememb sestavin kapitala. Prvič tako, da se za vsako sestavino kapitala pokažejo spremembe v ločeni razpredelnici ali drugič tako, da se spremembe vseh sestavin kapitala prikažejo v eni sestavljeni razpredelnici.

MSRP pojmujejo izkaz gibanja kapitala uporablja kot izkaz celotnih pripoznanih dobičkov in izgub (*Statement of Recognized Gains and Losses*). Med sestavine pa uvršča MRS 1 naslednje postavke (MRS 1.86):

- čisti poslovni izid v obdobju;
- vsako postavko prihodkov in odhodkov, dobička ali izgube, ki se po zahtevah drugih standardov pripozna neposredno kapitalu in seštevek takšnih postavk;
- nabrani učinek sprememb računovodske usmeritve in popravkov osnovnih napak, obravnavanih v okviru rešitev v MRS 8;
- kapitalske posle z lastniki in razdelitev lastnikom;
- saldo zadržanega čistega poslovnega izida na začetku obdobja in na datum bilance stanja in gibanja v obdobju;
- uskladitev knjigovodske vrednosti vsake vrste kapitala, vplačanega presežka kapitala in vsake rezerve na začetku in na koncu obdobja ter razkritje za vsako gibanje posebej.

Nenazadnje SRS predvidevajo poseben dodatek k temeljnim računovodskim izkazom oz. k izkazu gibanja kapitala, in sicer bilančni dobiček. Temelj za poročanje o uporabi bilančnega dobička je sprejeto letno poročilo, deleži delničarjev v bilančnem dobičku pa se določijo v sorazmerju z nominalnim zneskom delnic. MSRP ne določajo posebej obliko bilančnega dobička, kot je to v SRS, vendar pa je iz drugih določil MRS 1 razvidno, da je potrebno razkriti bilančni dobiček in predlagani znesek dividende na delnico za obdobje, na katero se nanašajo računovodski izkazi (Turk et al., 2004, str. 477).

4. PRIMERJAVA ANALIZE USPEŠNOSTI POSLOVANJA PODJETJA ABC D.O.O. PO SRS IN MSRP

Analiza poslovanja je dejavnost spoznavanja poslovanja konkretnega podjetja z namenom, da izboljšamo uspešnost tega poslovanja. Celovita analiza poslovanja praviloma ocenjuje vse poslovne prvine in poslovne funkcije. S tem lahko veliko pove o količini in kakovosti virov, s katerimi podjetje razpolaga. Na splošno lahko rečemo, da je analiza poslovanja proces spoznavanja poslovanja konkretnega podjetja, ki služi za odločanje o izboljšanju ekonomske uspešnosti poslovanja tega podjetja (Pučko, 2004, str. 14).

Posamezni avtorji so oblikovali različne modele za presojanje uspešnosti poslovanja podjetja, ki so zasnovani na različnih podlagah oz. analizirajo uspešnost poslovanja z različnih zornih kotov. Mramor na primer loči tradicionalno in sodobno finančno analizo. Pri tem se tradicionalna osredotoči na analizo računovodskih izkazov poslovanja, sodobna pa se dosledno drži cilja maksimiranja premoženja lastnikov (Mramor, 1999, str. 330). V splošnem pa bi lahko govorili o treh modelih za presojanje uspešnosti poslovanja:

- računovodski (tradicionalni) model,
- ekonomski model,
- uravnoteženi sistem kazalnikov uspešnosti (*BSC – The Balanced Scorecard*).

Ker je namen diplomskega dela v nadaljevanju, predvsem prikazati vpliv uvedbe MSRP na računovodske kazalnike oz. donosnost kapitala, se bom osredotočil na računovodski model. Prav računovodski model se od vseh modelov najbolj opira na računovodske kategorije, ki sem jih zgoraj primerjal po SRS in MSRP. Zaradi nazornejše primerjave uspešnosti poslovanja podjetja, na podlagi računovodskih izkazov sestavljenih v skladu s SRS in MSRP, bom uporabil povezan sistem kazalnikov po Du Pontu.

Računovodstvo je v podjetju servisna dejavnost in je kot tako del informacijskega podsistema. Od njega se zahteva, da tistim, ki si prizadevajo za uspešnost organizacije, pomaga na eni strani sprejemati poslovne odločitve in na drugi ugotoviti, kakšno je gospodarsko in finančno stanje organizacije ter kakšne so možnosti bodočega razvoja organizacije. Zato je računovodstvo opredeljeno kot jezik, v katerem prenašamo gospodarske in druge informacije tistim, ki se zanje zanimajo. To so uprava, nadzorni svet, delničarji, zaposleni, kreditorji in država. Računovodstvo mora ob najnižjih možnih stroških zagotoviti učinkovite informacije, ki jih potrebujejo različni uporabniki. Koristi informacij naj bodo večje od stroškov za njihovo zbiranje. To je tudi eden od razlogov, da se mora računovodstvo osredotočiti na ustrezne informacije, torej na tiste, ki so za uporabnike koristne. Kot koristne so označene le računovodske informacije, ki olajšajo poslovne odločitve (Turk, Kavčič, Kokotec-Novak, 2003, str. 20-21).

Sledi analiza računovodskih izkazov in nekaterih pomembnejših kazalnikov na podlagi podatkov iz konkretnega podjetja z izmišljenim imenom – ABC d.o.o. Omenjeno podjetje

sodi po standardni klasifikaciji dejavnosti med podjetja, ki se ukvarjajo z dejavnostjo "proizvodnja električnih strojev in naprav".

4.1. Analiza računovodskih izkazov po SRS in MSRP za podjetje ABC d.o.o.

Z uvedbo SRS 2001, ki pomenijo približevanje MSRP, so se razlike med enimi in drugimi standardi precej zmanjšale. Razlike niso več tako očitne kot med starimi SRS in MSRP, ko je bila najpomembnejša razlika izkazanih postavk v razumevanju tedaj aktualne revalorizacije (Šterbenc, 2002, str. 27). V prihodnosti pričakujemo nadaljnje približevanje SRS k MSRP v sklopu poenotenja pravil na vseh področjih znotraj EU.

Kljub usklajevanju SRS z MSRP Vezjakova (2004) opozarja, da tudi v primerih, ko je osnovna rešitev v SRS sicer vsebinsko enaka kot v MSRP, lahko prihaja do razlik pri uporabi standardov. MSRP marsikatero področje obravnavajo veliko bolj natančno kot SRS in obratno. Poleg tega pa so v standarde vključena navodila za uporabo in uvedbo, podlage za zaključke, zgledi in druge sestavine, ki dodatno pojasnjujejo namen standarda in vodijo k pravilni uporabi.

V nadaljevanju diplomskega dela bom opozoril na razlike v postavkah bilance stanja in izkaza poslovnega izida podjetja ABC d.o.o., ki so nastale kot posledica različnih računovodskih pravil (SRS in MSRP). Bilanco stanja v skladu z MSRP (priloga 4) sem pridobil tako, da sem na podlagi izkazov sestavljenih v skladu s SRS sestavil primerjalno bilanco stanja v skladu z MSRP, ki jo je sicer potrebno sestaviti ob prehodu na MSRP. Izkaz poslovnega izida pa sem prilagodil le v postavkah, kjer je bilo v skladu z MSRP to potrebno. Namen tega preračuna je oris vrednostnih sprememb posameznih postavk bilance stanja in izkaza poslovnega izida, ki bi jih prinesla uvedba MSRP.

Kot prvo določbe iz SRS in MSRP nakazujejo na različno razvrstitev postavk v bilanci stanja. Standardi sami (tako SRS kot MSRP) sicer ne predpisujejo točne oblike bilance stanja, saj to pri nas ureja oziroma določa Zakon o gospodarskih družbah (Slovenski računovodski standardi, 2002, str. 167). Kljub temu na različne razvrstitve nekaterih postavk in oblike izkazov nakazujejo že sami standardi. Kot sem že omenil MSRP za razliko od SRS delijo vsa sredstva in obveznosti do virov sredstev na nekratkoročna in kratkoročna, pri čemer je meja t.i. proizvodni cikel. SRS pa priporočajo razvrstitev sredstev po naraščajoči likvidnosti in obveznosti do virov sredstev po padajoči zapadlosti. Ob tem prihaja do razlik tudi zaradi nekaterih drugih določb o razvrščanju sredstev. Te razlike niso ključnega pomena za nadaljnjo analizo, zato sem več pozornosti namenil pripoznavanju in merjenju posameznih postavk v skladu z MSRP.

Pri pripoznavanju opredmetenih sredstev se med nabavno vrednost štejejo tudi stroški preizkušanja opreme, stroški razgradnje in stroški vzpostavitve prvotnega stanja ter nekateri

drugi stroški. Zaradi vključevanja ocenjenih stroškov preizkušanja in razgradnje opreme v nabavno vrednost, sem povečal vrednost opreme. Prav tako sem povečal vrednost zgradbe, za stroške vzpostavitve prvotnega stanja. V bilanci stanja po MSRP sem tako pripoznal te stroške kot povečanje nabavne vrednosti opredmetenih sredstev in hkrati evidencialno povečanje prenesenih dobičkov iz preteklih let.

Ob upoštevanju višje nabavne vrednosti opredmetenih sredstev, se je povečal tudi strošek amortizacije. Dodatno je na povišanje amortizacije vplivala določba MSRP, da se sredstvo začne amortizirati, ko je razpoložljivo za uporabo, ne glede na dejansko uporabo. Glede na to, da ima podjetje ABC d.o.o. po SRS pripoznana tudi osnovna sredstva v pripravi, je vrednost slednjih dodatno povečala amortizirljivo osnovo.

Pri ponovnem pripoznavanju in merjenju neopredmetenih sredstev v skladu z MSRP je prišlo do zmanjšanja vrednosti le-teh. Razlog je v tem, da dolgoročno odloženi stroški v skladu z MSRP ne spadajo med neopredmetena sredstva, ampak so tako kot stroški razvijanja sestavni del nabavne vrednosti opredmetenih sredstev. Tako so je ob upoštevanju MSRP dodatno povečala nabavna vrednost opredmetenih sredstev in hkrati amortizirljiva osnova le-teh.

Številna podjetja, ki uporabljajo metodo lifo pri vrednotenju porabe zalog, bodo morala ob morebitnem prehodu na MSRP ponovno pripoznati in izmeriti vrednost zalog po eni izmed ostalih (dovoljenih) metod, saj prenovljeni MSRP prepoveduje uporabo metode lifo. Pri zalogah podjetja ABC d.o.o. to sicer ni bilo potrebno, ker se uporablja metoda drsečih povprečnih cen.

Kot sem že omenil pri teoretičnem delu, je veliko razlik med SRS in MSRP v obravnavanju finančnih naložb. Razlike se nanašajo predvsem na razvrščanje (4 skupine) in začetno merjenje, pri čemer MSRP za razliko od SRS zahtevajo uporabo poštene vrednosti s pripadajočimi stroški. Celotne finančne naložbe v podjetju ABC d.o.o. so bile v skladu z MSRP pripoznane kot za prodajo razpoložljivo finančno sredstvo. MSRP sicer zahtevajo ponovno vrednotenje finančnih naložb po pošteni vrednosti, vendar je ocena poštene vrednosti nezanesljiva, ker ne obstaja tržno primerljiva naložba. Tako so bile finančne naložbe pripoznane kar po knjigovodski vrednosti.

SRS opredeljujejo dolgoročno rezervacijo kot najboljšo oceno izdatkov, potrebnih za poravnavo na dan bilance stanja obstoječe dolgoročne obveze (Slovenski računovodski standardi, 2002, str. 89). Podjetje ABC d.o.o. je del dolgoročnih rezervacij oblikovalo za velika popravila za obdobje petih let. Ker pa nastanka obveze in njene višine deloma ni bilo mogoče zanesljivo oceniti, kar je v nasprotju z enim od pogojev MSRP, del dolgoročnih rezervacij v skladu z MSRP ni bil pripoznan. Posledično se je v bilanci stanja deloma odpravila vrednost dolgoročnih rezervacij in povečal preneseni čisti dobiček.

Ob zgoraj opisanih vrednostnih spremembah pri posameznih postavkah je potrebno omeniti še pojem odloženih davkov. Nastanek odloženih davkov v računovodskih izkazih po MSRP povzročajo prilagoditve zaradi poenotenja računovodskih usmeritev in prilagoditve zaradi uskladitve z MSRP. Vsebinske razlike med SRS in MSRP, ki se nanašajo na (ne)pripoznavanje in različen način vrednotenja postavk računovodskih izkazov, povzročajo nastanek obdavčljivih in odbitnih začasnih razlik. Obdavčljive začasne razlike običajno izhajajo iz povečanja vrednosti osnovnih sredstev in finančnih naložb, medtem ko odbitne začasne razlike evidentiramo pri oslavitvah in drugih zmanjšanjih sredstev. Na podlagi prilagoditev ugotovljene obdavčljive in odbitne začasne razlike lahko pobotamo, saj se nanašajo na isto podjetje in isto obdobje. Pobotane začasne razlike se pomnožijo z veljavno 25 odstotno stopnjo, kar privede do skupnih obveznosti za odložene davke. Dobljeni odloženi davek moramo ustrezno (sorazmerno) razdeliti med preneseni dobiček oziroma prevrednotovalni popravek kapitala glede na izvor začasnih razlik.

Tabela 2: Seznam obdavčljivih in odbitnih začasnih razlik ter obveznosti za odložene davke

	2003		2004	
	Vpliv na preneseni dobiček	Vpliv na prevrednotovalni popravek kapitala	Vpliv na preneseni dobiček	Vpliv na prevrednotovalni popravek kapitala
Obdavčljive začasne razlike				
Opredmetena sredstva	51.933	/	44.849	/
Rezervacije	359.637	/	441.460	/
Odbitne začasne razlike				
Neopredmetena sredstva	-22.435	/	-3.278	/
Skupaj začasne razlike	389.135	/	483.031	/
Obv. za odložene davke	97.284	/	120.758	/

Vir: Lasten izračun.

Pri primerljivih računovodskih izkazih po MSRP se odloženi davki izračunavajo na podlagi začasnih razlik med knjigovodsko vrednostjo po MSRP in davčno vrednostjo. Razlike med začetnim in končnim stanjem odloženih davkov neposredno vplivajo na poslovni izid oziroma na druge postavke kapitala (Vezjak, 2005b, str. 42).

4.2. Opredelitev kazalnikov uspešnosti poslovanja

Vsako podjetje deluje kot gospodarski in kot finančni subjekt, zato moramo presojati uspešnost z gospodarskega in s finančnega vidika. Pri gospodarskem vidiku ugotavljamo, kako uspešno je podjetje izrabljalo razpoložljive prvine poslovnega procesa in kako so se gibale za to dosežene posamezne gospodarske kategorije (dobiček, čisti dobiček). Dobiček, čisti dobiček ali izguba pa sami po sebi ne morejo biti uspeh. Treba jih je izmeriti z vlaganji, ki so bila potrebna zaradi doseganja tega uspeha. To je razlog, da v povezavi z dobičkom

govorimo o dobičkonosnosti sredstev, dobičkonosnosti kapitala in dobičkovnosti prihodkov. Pri finančnem vidiku uspešnosti pa pokažemo, kako je bilo podjetje uspešno pri gospodarjenju z denarjem tako, da je lahko sproti poravnalo svoje obveznosti (Kavčič, 1998, str. 4).

SRS 29 opredeljuje kazalnik kot relativno število, dobljeno s primerjavo dveh velikosti, s spoznavno močjo, ki omogoča oblikovati sodbo o poslovanju podjetja. Pri računovodskem analiziranju kazalnike pojasnjujemo in oblikujemo na podlagi obračunskih in predračunskih podatkov, ki nudijo ključne informacije o finančnem stanju in poslovni uspešnosti podjetja. Snovanje kazalnikov je odvisno od vsakokratnih informacijskih potreb analitika in uporabnikov analitskih poročil. S kazalniki lahko prikažemo zapletene procese ter njihova razmerja in sestave na relativno enostaven način. Omogočajo nam hiter in obsežen pregled.

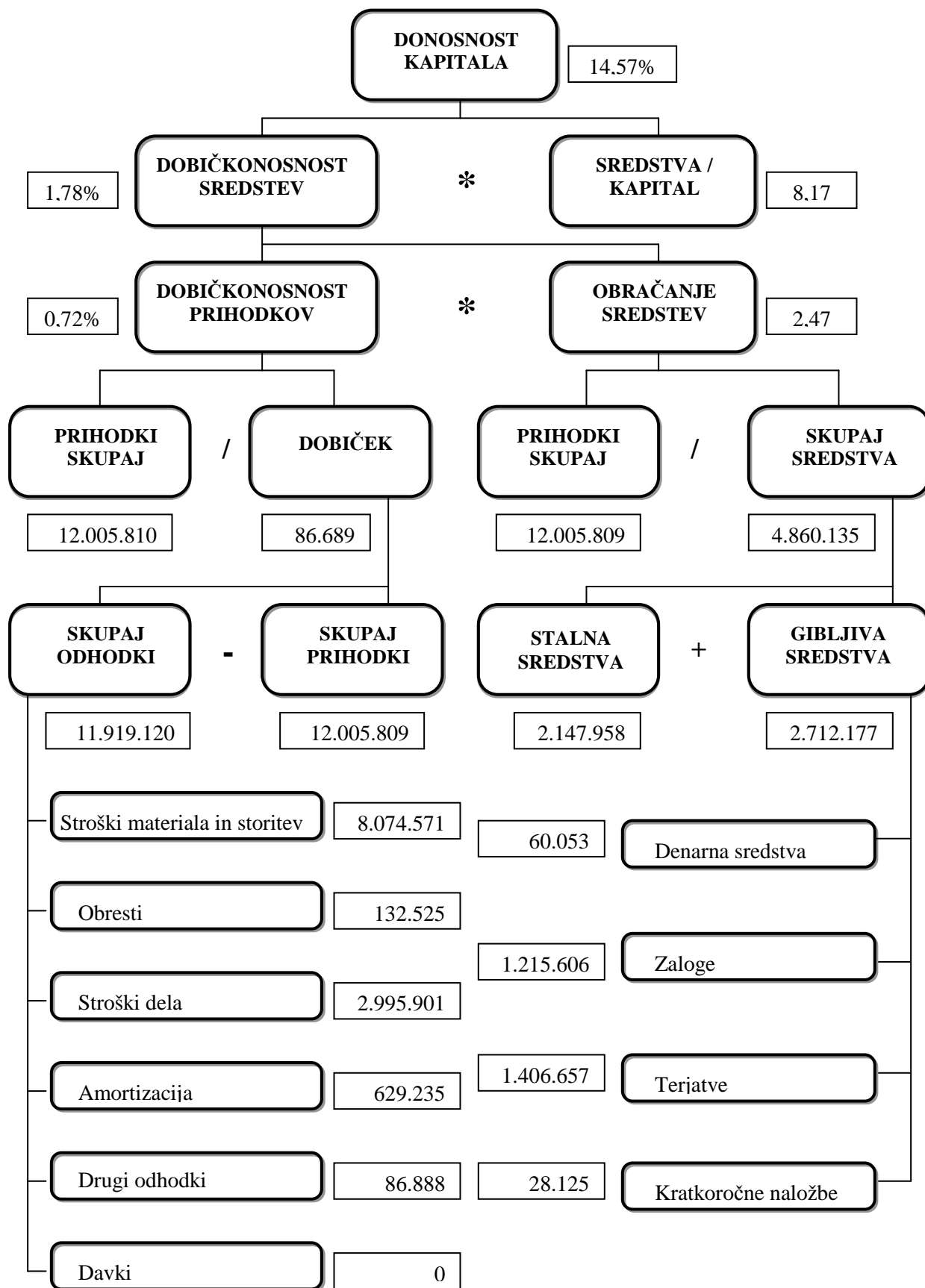
4.3. Primerjava sistemov povezanih računovodskih kazalnikov po Du Pontu na podlagi računovodskih izkazov v skladu s SRS in MSRP

Zaradi večje preglednosti, so se v svetu izoblikovali sistemi povezanih kazalnikov za merjenje uspešnosti poslovanja. Tovrstni sistemi nam pomagajo razložiti vrednosti in trende posameznih kazalnikov s kombinacijo različnih kazalnikov in tako nadrobno spoznamo njihovo medsebojno vplivanje. Na enega od teh sem opozoril že zgoraj, in sicer na uravnoteženi sistem kazalnikov uspešnosti. V nadaljevanju je namen diplomskega dela prikazati oziroma oceniti razlike v donosnosti kapitala, na podlagi računovodskih izkazov sestavljenih v skladu s SRS in MSRP. Zaradi nazornejše primerjave sem se odločil za povezan sistem kazalnikov po Du Pontu. Sistem kazalnikov je dobil ime po ameriškem podjetju Du Pont, ki ga je prvič uporabilo v takšni obliki kot ga poznamo danes (Hočevar, Igličar, Zaman, 2000, str. 426).

Osnovni namen Du Pontovega sistema povezanih kazalnikov je izračun donosnosti kapitala s kombinacijo nekaterih drugih računovodskih kazalnikov. Iz slik na strani 41 in 42 lahko vidimo, da je donosnost kapitala na eni strani odvisna od dobičkonosnosti sredstev, na drugi strani pa od strukture virov financiranja. Nadalje lahko dobičkonosnost sredstev opredelimo kot zmnožek kazalnika dobičkonosnosti prihodkov in obračanja sredstev. Lahko torej trdimo, da je donosnost kapitala tem večja, čim večje je razmerje med sredstvi in kapitalom (bolj kot je podjetje zadolženo), čim večji je delež čistega dobička v prihodkih in čim hitrejšje je obračanje sredstev.

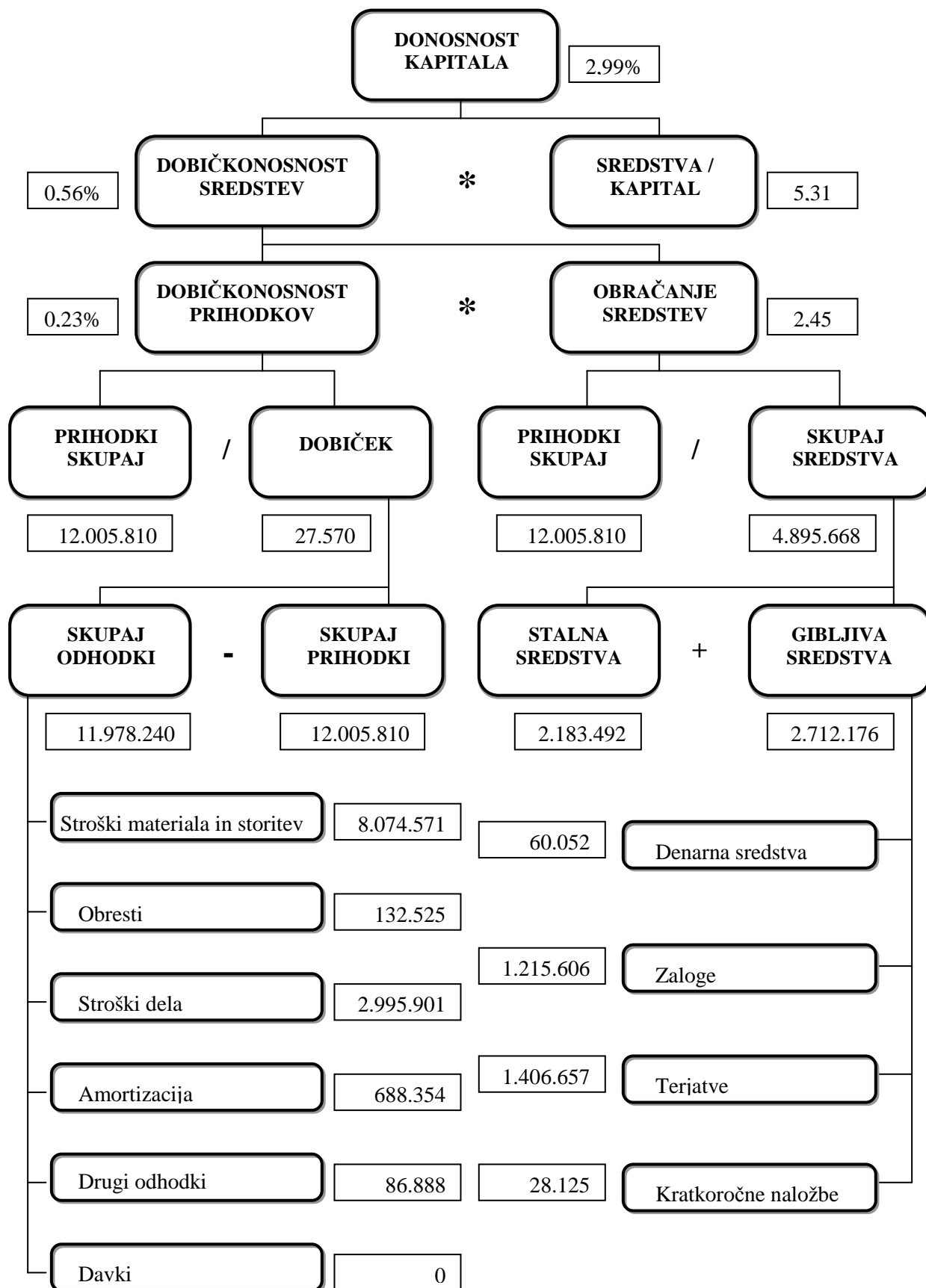
Sliki 1 na strani 41 in 2 na strani 42 prikazujeta Du Pontov sistem povezanih kazalnikov izračunanih na podlagi računovodskih izkazov sestavljenih v skladu s SRS oziroma MSRP. Za primerjavo sem v prilogi sedem dodal Du Pontov sistem povezanih kazalnikov, na podlagi podatkov za celotno panogo (proizvodnja električnih strojev in naprav), v katero je po standardni klasifikaciji dejavnosti uvrščeno podjetje ABC d.o.o.

Slika 1: Sistem kazalnikov po Du Pontu na podlagi računovodskih izkazov v skladu s SRS

Vir: Letno poročilo podjetja ABC d.o.o. 2003 in 2004.

Slika 2: Sistem kazalnikov po Du Pontu na podlagi računovodskih izkazov v skladu z MSRP

Vir: Lasten izračun in prikaz.

Kot sem že omenil, je sistem povezanih kazalnikov po Du Pontu namenjen nazornemu prikazu, kako posamezni računovodski kazalniki vplivajo na donosnost kapitala. Zgornja shematična prikaza sem uporabil za prikaz sprememb nekaterih računovodskih kazalnikov kot posledico različnih računovodskih pravil. S tem sem hotel oceniti oziroma preveriti, kako bi uvedba MSRP v podjetju ABC d.o.o. vplivala na donosnost kapitala.

Iz slik 1 na strani 41 in 2 na strani 42 lahko ugotovimo, da je donosnost kapitala odvisna od štirih kazalnikov. Dobičkonosnost prihodkov in obračanje sredstev skupaj vplivata na dobičkonosnost sredstev, ob upoštevanju razmerja med sredstvi in kapitalom pa pridemo do donosnosti kapitala. Na podlagi že opisanih prilagoditev bilance stanja in izkaza poslovnega izida v skladu z MSRP, je razumljivo prišlo tudi do spremembe omenjenih kazalnikov.

Kazalnik obračanja sredstev (stalnih in gibljivih) nam pokaže, v koliko letih se sredstva obrnejo oziroma kolikokrat se sredstva obrnejo v enem letu. Pri tem je treba opozoriti, da gre za koeficient obračanja celotnih sredstev, tako stalnih kot gibljivih skupaj. Pri primerjavi koeficienta obračanja sredstev na podlagi računovodskih izkazov v skladu s SRS in MSRP lahko ugotovimo, da ni prišlo do večjih razlik. Vrednost kazalnika se je iz 2,47 (po SRS) zmanjšala na 2,45 (po MSRP). Počasnejše obračanje sredstev na podlagi izkazov sestavljenih po MSRP lahko pripišemo dejstvu, da se je delež stalnih sredstev, ki se počasneje obračajo, v celotnih sredstvih povečal.

Kazalnik dobičkovnosti prihodkov nam pokaže razmerje med dobičkom oziroma izgubo in vsemi prihodki podjetja. Izkazuje torej delež dobička v celotnih prihodkih. Dobičkovnost prihodkov je v podjetju ABC d.o.o. sicer nizka zaradi relativno slabega poslovnega izida, dodatno pa bi vrednost kazalnika poslabšala uvedba MSRP. Vzrok temu je dodatno poslabšanje poslovnega izida zaradi višjih stroškov (predvsem amortizacije) v skladu z MSRP ob nespremenjenih prihodkih.

Opisana kazalnika skupaj vplivata na dobičkonosnost sredstev, ki nam pove koliko dobička odpade na 100 denarnih enot sredstev. Na podlagi izkazov po SRS znaša dobičkonosnost sredstev za podjetje ABC d.o.o. 1,78%, kar pomeni, da 100 denarnih enot sredstev prinese 1,78 denarne enote dobička. Ob uvedbi MSRP bi se dobičkonosnost sredstev poslabšala iz že opisanih razlogov. Torej zaradi počasnejšega obračanja sredstev in hkrati zaradi nižje dobičkovnosti prihodkov.

Ob dobičkonosnosti sredstev vpliva na donosnost kapitala še razmerje med sredstvi in kapitalom. Gre za inverzno vrednost kapitalске pokritosti sredstev oziroma inverzen prikaz lastniškega financiranja sredstev. Iz slik 1 na strani 41 in 2 na strani 42 lahko razberemo, da (na podlagi izkazov po SRS) na denarno enoto kapitala odpade kar 8,17 denarne enote sredstva oziroma, da se podjetje ABC d.o.o. financira predvsem z dolžniškim kapitalom oziroma dolгови. Ob uvedbi MSRP bi se sicer vrednost tega kazalnika nekoliko zmanjšala (na

5,31), kar je posledica relativno večjega povečanja vrednosti kapitala zaradi delno nepripoznanih dolgoročnih rezervacij.

Skupna sprememba vseh zgoraj opisanih kazalnikov zaradi različnih računovodskih pravil se kaže v donosnosti kapitala. Ta kazalnik nam pove, koliko dobička odpade na 100 denarnih enot kapitala. SRS sicer definirajo ta kazalnik kot razmerje med dobičkom in kapitalom brez dobička tekočega leta, vendar pa sem v izračunu upošteval celoten kapital podjetja. V primeru uporabe SRS znaša donosnost kapitala 14,57%, kar pomeni, da 100 denarnih enot kapitala prinaša 14,57 enote dobička. Ob morebitni uvedbi MSRP v podjetju ABC d.o.o. bi se, zaradi že opisanih sprememb pri posameznem kazalniku, donosnost kapitala zmanjšala. Tako ocenjujem, da bi v primeru računovodskih izkazov v skladu z MSRP znašala donosnost kapitala zgolj 2,99%.

SKLEP

V hitri globalizaciji svetovnega gospodarstva je vse večja težnja po enaki, učinkoviti in dosledni obravnavi ekonomskih kategorij po vseh državah sveta. Taka obravnava bi pripomogla k učinkovitejšemu razporejanju sredstev in preglednosti ter primerljivosti podjetij. V okviru poenotenja pravil v računovodstvu, so nekatere države že prevzele mednarodne standarde računovodskega poročanja kot nacionalne računovodske standarde. Druge, tako kot tudi Slovenija, pa postopno usklajujejo nacionalne računovodske standarde z mednarodnimi standardi računovodskega poročanja.

V Sloveniji do leta 2005 uporaba mednarodnih standardov računovodskega poročanja zakonsko ni bila predpisana ali omogočena. S sprejetjem novega Zakona o gospodarskih družbah je predpisana uporaba MSRP, in to kot edina podlaga za vodenje računovodstva in sestavljanje računovodskih izkazov za določene družbe. S 1. januarjem 2006 so stopili v veljavo tudi novi slovenski računovodski standardi, ki jih bodo morale upoštevati družbe, ki niso zavezane k sestavljanju računovodskih izkazov v skladu z MSRP. Novi SRS najverjetneje pomenijo zadnjo stopnjo v okviru poenotenja pravil, saj so skoraj v vseh določbah usklajeni z mednarodnimi računovodskimi standardi.

V diplomskem delu sem analiziral, kako sprememba računovodskih usmeritev oz. pravil vpliva na računovodske izkaze in posledično tudi na donosnost kapitala. Primerjal sem računovodske izkaze sestavljene na podlagi SRS 2001 in ocenjene računovodske izkaze sestavljene ob upoštevanju določb za oblikovanje primerljivih računovodskih izkazov, ki jih je potrebno sestaviti ob prehodu na MSRP. V prvem delu diplome sem najprej predstavil splošne razlike med SRS in MSRP, čemur sledi opis prvega prevzema MSRP. V nadaljevanju sem po posameznih ekonomskih kategorijah primerjal določbe SRS in MSRP, kar sem podkrepil tudi s konkretnimi podatki. Kot sem ugotovil, se SRS 2001 in trenutno veljavni

MSRP najbolj razlikujejo v naslednjih sklopih: opredmetena in neopredmetena sredstva, finančne naložbe in izvedeni finančni instrumenti ter rezervacije.

V bilanci stanja podjetja ABC d.o.o. je tako prišlo do največjih vrednostnih sprememb prav na omenjenih področjih. Izjema so finančne naložbe, ki sem jih zaradi nezanesljive ocene pripoznal po knjigovodski vrednosti. Najbolj se je spremenila vrednost opredmetenih sredstev in rezervacij, posledično pa se je v izkazu poslovnega izida povečal strošek amortizacije.

V zaključku diplomske naloge sem s pomočjo sistema povezanih kazalnikov po Du Pontu analiziral vpliv spremembe računovodskih pravil na donosnost kapitala. Ker se je ob upoštevanju MSRP relativno bolj povečala vrednost kapitala kot vrednost sredstev, se je posledično zmanjšala vrednost razmerja med sredstvi in kapitalom. Na drugi strani pa je manjši dobiček in hkrati večja vrednost sredstev vplivala na dobičkonosnost sredstev. Skupni vpliv teh sprememb se odraža v nižji donosnosti kapitala, na podlagi računovodskih izkazov v skladu z MSRP.

LITERATURA

1. Alexander David, Britton Anne, Jorissen Ann: International Financial Reporting and Analysis. First edition. London : The Thomson, 2003. 656 str.
2. Alexander David, Nobes Christopher: Financial Accounting. London : Financial Times / Prentice Hall, 2001. 475 str.
3. Blake John, Lunt Henry: Accounting Standards. Seventh Edition. London : Financial Times / Prentice Hall, 2001. 384 str.
4. Bregar Katarina: Razlike med slovenskimi in mednarodnimi računovodskimi standardi. Diplomsko delo. Ljubljana : Ekonomska fakulteta, 1999. 61 str.
5. Čuček Renata: Prvo poročanje po MSRP. Revizor, Ljubljana, 2005, 3/4, str. 69-106.
6. Elliot Barry, Elliot Jamie: Financial Accounting and Reporting. Eight edition. Harlow : Financial Times / Prentice Hall, 2004. 901 str.
7. Epstein J. Barry, Ali Mirza Abbas : Interpretation and Application of International Accounting Standards. Hoboken : John Wiley & Sons, Inc., 2003. 952 str.
8. Haskis E. Mark, Ferris R. Kenneth, Selling I. Thomas: International Financial Reporting and Analysis. Chicago : Irwin, 1996. 881 str.
9. Hieng Romana: Nove zamisli obračunavanja in izkazovanja davka iz dobička po MRS 12. Zbornik referatov 31. simpozija o sodobnih metodah v računovodstvu, financah in reviziji. Portorož : Zveza ekonomistov Slovenije, 1999, str. 171-185.
10. Hočevar Marko, Igličar Sandi, Zaman Maja: Osnove računovodstva. Ljubljana : Ekonomska fakulteta, 2000. 467 str.
11. Kavčič Slavka: Merjenje uspešnosti poslovanja podjetij. Ljubljana : Slovenski inštitut za revizijo, 1998. 12 str.
12. Koželj Stanko: Nekatero razlike med MRS 2 in SRS 4. IKS, Ljubljana, 2003, 9, str. 9-13.
13. Lakner Sandi: Primerjava ureditve prihodkov in odhodkov po SRS, MRS in smernicah EU. Diplomsko delo. Ljubljana : Ekonomska fakulteta, 2004. 45 str.
14. Lipnik Janez: Predstavitev mednarodnega računovodskega standarda 7 – Izkaz finančnega izida. Revizor, Ljubljana, 2004, 4/5, str. 28-39.
15. Mramor Dušan: Sodobna finančna analiza podjetja. Zbornik 31. Simpozija o sodobnih metodah v računovodstvu, financah in reviziji. Portorož : ZES, 1999, str. 327-338.
16. Odar Marjan: Kritično obravnavanje zahtevnejših primerov izkazovanja in merjenja finančnih naložb in kapitala. Zbornik referatov 5. letne konference preizkušenih računovodij. Otočec : Slovenski inštitut za revizijo, 2002, str. 71-89.
17. Polič Franc et al.: Ravnovesje znanja in izkušenj: Mednarodni standardi računovodskega poročanja (MSRP). Bled: Davčna hiša Bilans, 2005. str. 65-87.
18. Pučko Danijel: Analiza poslovanja. Ljubljana : Ekonomska fakulteta, 2004. 289 str.
19. Slovenski računovodski standardi 2001. Ljubljana : Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije, 2002. 319 str.
20. Stolowy Hervé, Lebas J. Michel: Corporate Finance Reporting – A Global Perspective. First edition. London : The Thomson, 2002. 636 str.

21. Šterbenc Borut: Razlika v analizi uspešnosti poslovanja za podjetje Kolpa d.d. po slovenskih računovodskih standardih in mednarodnih računovodskih standardih. Diplomsko delo. Ljubljana : Ekonomska fakulteta, 2002. 46 str.
22. Turk Ivan, Kavčič Slavka, Kokotec-Novak Majda: Poslovodno računovodstvo. Ljubljana : Slovenski inštitut za revizijo, 2003. 856 str.
23. Turk Ivan et al.: Finančno računovodstvo: splošni del. Ljubljana : Slovenski inštitut za revizijo, 2004. 814 str.
24. Vezjak Blanka: Temeljne značilnosti mednarodnih standardov računovodskega poročanja. Revizor, Ljubljana, 2004, 2, str. 96-117.
25. Vezjak Blanka: Predstavitev MSRP – MRS 1 in 34 ter MSRP 1. Revizor, Ljubljana, 2004a, 3, str. 7-25.
26. Vezjak Blanka: Uporaba mednarodnih standardov računovodskega poročanja. IKS, 2004b, 9, str. 9-29.
27. Vezjak Blanka: Primerjava SRS 2001 in MSRP 2004 – Uvod v SRS in oblike računovodskih izkazov. Revizor, Ljubljana, 2004c, 12, str. 28-46.
28. Vezjak Blanka: Primerjava SRS 2001 in MSRP 2004 – gospodarske kategorije. Revizor, Ljubljana, 2005, 2, str. 7-29.
29. Vezjak Blanka: Seminar: MSRP 1 – Prva uporaba MSRP. Ljubljana : Slovenski inštitut za revizijo, 2005a. 30 str.
30. Vezjak Blanka: Odloženi davki v konsolidiranih računovodskih izkazih po MSRP. Revizor, Ljubljana, 2005b, 9, str. 28-50.
31. Vozel Petra: Primerjava slovenskih in mednarodnih računovodskih standardov. Diplomsko delo. Ljubljana : Ekonomska fakulteta, 2004. 49 str.
32. Walton Peter, Haller Axel, Raffournier Bernard: Internatinal Accounting. Second edition. London : The Thomson, 2003. 521 str.
33. Weygandt J. Jerry, Kieso E. Donald, Kimmel D. Paul: Accounting Principles. Sixth edition. New York : John Wiley & Sons, Inc., 2003. 1138 str.

VIRI

1. AJPES, Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve
[URL: <http://www.ajpes.si/fipo/prikaz.asp>], 10.01.2006.
2. IFRS in your pocket 2005. Deloitte & Touche. 74 str.
[URL: <http://www.deloitte.com/dtt/cda/doc/content/2005IFRS.pdf>], 25.6.2005.
3. Letno poročilo podjetja ABC d.o.o. 2003.
4. Letno poročilo podjetja ABC d.o.o. 2004.
5. The International Accounting Standards (IASs).
[URL: http://www.europa.eu.int/comm/internal_market/accounting/ias_en.htm], 9.6.2005.
6. Uredba ES št. 1606/2002 Evropskega parlamenta in Sveta z dne, 19. julija 2002.
7. Zakon o davku od dohodka pravnih oseb (ZDDPO-1) (Uradni list RS, št. 40/2004).
8. Zakon o gospodarskih družbah (ZGD) (Uradni list RS, št. 15/2005).
9. Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o gospodarskih družbah (ZGD-H)
(Uradni list RS, št. 139/2004).

PRILOGE

<u>Priloga 1:</u>	Splošni slovenski računovodski standardi 2001.....	2
<u>Priloga 2:</u>	Sprejeti mednarodni standardi računovodskega poročanja s pojasnili, veljavni od 1. januarja 2005.....	3
<u>Priloga 3:</u>	Bilanca stanja za podjetje ABC d.o.o. na dan 31.12.2003 in 31.12.2004 po SRS.....	5
<u>Priloga 4:</u>	Bilanca stanja za podjetje ABC d.o.o. na dan 31.12.2003 in 31.12.2004 po MSRP.....	6
<u>Priloga 5:</u>	Izkaz poslovnega izida za podjetje ABC d.o.o. za leto 2004 po SRS.....	7
<u>Priloga 6:</u>	Izkaz poslovnega izida za podjetje ABC d.o.o. za leto 2004 po MSRP.....	8
<u>Priloga 7:</u>	Sistem kazalnikov po Du Pontu za dejavnost »proizvodnja električnih strojev in naprav« (v 1.000 SIT).....	9

PRILOGA 1: SPLOŠNI SLOVENSKI RAČUNOVODSKI STANDARDI 2001

<i>Oznaka</i>	<i>Ime standarda</i>
SRS 1	Opredmetena osnovna sredstva
SRS 2	Neopredmetena dolgoročna sredstva
SRS 3	Dolgoročne finančne naložbe
SRS 4	Zaloge
SRS 5	Terjatve
SRS 6	Kratkoročne finančne naložbe
SRS 7	Denarna sredstva
SRS 8	Kapital
SRS 9	Dolgoročni dolgovi
SRS 10	Dolgoročne rezervacije
SRS 11	Kratkoročni dolgovi
SRS 12	Kratkoročne časovne razmejitve
SRS 13	Stroški amortizacije
SRS 14	Stroški materiala in poslovnih storitev
SRS 15	Stroški dela in drugih povračil zaposlencem
SRS 16	Stroški po vrstah, mestih in nosilcih
SRS 17	Odhodki
SRS 18	Prihodki
SRS 19	Vrste poslovnega izida in finančnega izida
SRS 20	Računovodsko predračunavanje in računovodski predračuni
SRS 21	Knjigovodske listine
SRS 22	Poslovne knjige
SRS 23	Računovodsko obračunavanje in računovodski obračuni
SRS 24	Oblike bilance stanja za zunanje poslovno poročanje
SRS 25	Oblike izkaza poslovnega izida za zunanje poslovno poročanje
SRS 26	Oblike izkaza finančnega izida za zunanje poslovno poročanje
SRS 27	Oblike izkaza gibanja kapitala za zunanje poslovno poročanje
SRS 28	Računovodsko nadziranje
SRS 29	Računovodsko proučevanje
SRS 30	Računovodsko informiranje

Vir: Slovenski računovodski standardi, 2002, str. 8.

PRILOGA 2: SPREJETI MEDNARODNI STANDARDI RAČUNOVODSKEGA POROČANJA S POJASNILI, VELJAVNI OD 1. JANUARJA 2005

<i>Oznaka</i>	<i>Naslov</i>	<i>Zadnja sprememba</i>	<i>Pojasnila</i>
MRS 1	Predstavljanje računovodskih izkazov	December 2003	SOP 8 (1.1. 2005 nadomeščen z MSRP 1), SOP 18
MRS 2	Zaloge	December 2003	SOP 1 (1.1. 2005 nadomeščen z MRS 2)
MRS 7	Izkazi finančnega izida		
MRS 8	Čisti poslovni izid v obdobju, bistvene napake in spremembe računovodskih usmeritev	December 2003	SOP 8 (1.1. 2005 nadomeščen z MSRP 1) SOP 2 in 18 se s spremembo vključita v standard
MRS 10	Dogodki po datumu bilance stanja	1999	
MRS 11	Pogodbe o gradbenih delih	1993	
MRS 12	Davek iz dobička	2000	SOP 21, 25
MRS 14	Poročanje po odsekih	1997	
MRS 15	Informacije, ki odsevajo učinke spreminjanja cen	December 2003	Ukinjen s 1.1. 2005
MRS 16	Opredmetena osnovna sredstva (nepremičnine, naprave, oprema)	December 2003	SOP 6, 14, 23 (s spremembo se vključijo v standard)
MRS 17	Najemi	December 2003	SOP 15 in 27
MRS 18	Prihodki	1993	SOP 27 in 31
MRS 19	Zasluzki zaposlencev	2002	
MRS 20	Obračunavanje državnih podpor in razkrivanje državne pomoči	1983	SOP 10
MRS 21	Vpliv sprememb deviznih tečajev	December 2003	SOP 7, 11, 19, 30 (s spremembo se vključijo v standard)
MRS 22	Poslovne združitve	1998	SOP 9 in 22
MRS 23	Stroški izposojanja	1993	SOP 2
MRS 24	Razkrivanje povezanih strank	December 2003	
MRS 26	Obračunavanje in poročanje pokojninskih programov	1987	

PRILOGA 2: SPREJETI MEDNARODNI STANDARDI RAČUNOVODSKEGA POROČANJA S POJASNILI, VELJAVNI OD 1. JANUARJA 2005

MRS 27	Skupinski računovodski izkazi in obračunavanje finančnih naložb v odvisna podjetja	December 2003	SOP 12, SOP 33 se s spremembo vključi v standard
MRS 28	Obračunavanje finančnih naložb v pridružena podjetja	December 2003	SOP 20 bo ukinjen, SOP 3 in 33 se s spremembo vključita v standard
MRS 29	Računovodsko poročanje v hiperinflacijskih gospodarstvih	1989	SOP 19 in 30
MRS 30	Razkritja v računovodskih izkazih bank in podobnih finančnih institucij	1990	
MRS 31	Računovodsko poročanje o deležih v skupnih podvigih	December 2003	SOP 13
MRS 32	Finančni inštrumenti – razkrivanje in predstavljanje	December 2003	SOP 5, 16, 17
MRS 33	Čisti dobiček na delnico	December 2003	SOP 24
MRS 34	Medletno računovodsko poročanje	1998	
MRS 35	Ustavljeno poslovanje	1998	
MRS 36	Oslabitev sredstev	Marec 2004	
MRS 37	Rezervacije, pogojne obveznosti in pogojna sredstva	1998	
MRS 38	Neopredmetena sredstva	Marec 2004	SOP 6
MRS 39	Finančni inštrumenti – pripoznavanje in merjenje	December 2004	
MRS 40	Naložbene nepremičnine	Marec 2004	
MRS 41	Kmetijstvo	2001	
MSRP 1	Prvi prevzem mednarodnih standardov računovodskega poročanja	Julij 2003	
MSRP 2	Izplačila v deležih družbe	Februar 2004	V veljavi od 1.1. 2005
MSRP 3	Poslovne združitve	Marec 2004	V veljavi od 1.1. 2005
MSRP 4	Zavarovalne pogodbe	Marec 2004	V veljavi od 1.1. 2005
MSRP 5	Nekratkoročna sredstva za prodajo in ustavljeno poslovanje	Marec 2004	V veljavi od 1.1. 2005

Vir: Polič et al., 2005, str. 86-87.

PRILOGA 3: BILANCA STANJA ZA PODJETJE ABC D.O.O. NA DAN 31.12.2003 IN 31.12.2004 PO SRS

BILANCA STANJA		31.12.2003	31.12.2004
	<i>I. Neopredmetena dolgoročna sredstva</i>	114.668	5.558
	<i>II. Opredmetena osnovna sredstva</i>	842.809	2.876.858
	<i>III. Dolgoročne finančne naložbe</i>	186.795	160.875
	<i>IV. Druge dolgoročne finančne naložbe</i>	64.680	43.673
A.	STALNA SREDSTVA	1.208.951	3.086.963
	<i>I. Zaloge</i>	1.027.024	1.404.188
	<i>II. Poslovne terjatve</i>	1.397.363	1.415.951
	<i>III. Kratkoročne finančne naložbe</i>	56.250	-
	<i>IV. Dobroimetje pri bankah, čeki in gotovina</i>	104.674	15.431
B.	GIBLJIVA SREDSTVA	2.585.310	2.835.570
C.	AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	2.025	1.448
	AKTIVA SKUPAJ	3.796.286	5.923.980

	<i>I. Vpoklicani kapital</i>	131.250	131.250
	<i>II. Kapitalske rezerve</i>	-	-
	<i>III. Rezerve iz dobička</i>	8.550	13.125
	<i>IV. Preneseni čisti poslovni izid</i>	392.033	392.033
	<i>V. Čisti poslovni izid poslovnega leta</i>	16.943	86.689
	<i>VI. Prevrednotovalni popravek kapitala</i>	8.993	8.993
A.	KAPITAL	557.768	632.089
B.	REZERVACIJE	1.438.549	1.765.841
	<i>I. Dolgoročne finančne obveznosti</i>	-	1.422.645
	<i>II. Dolgoročne poslovne obveznosti</i>	7.538	5.663
	<i>III. Kratkoročne finančne obveznosti</i>	-	417.161
	<i>IV. Kratkoročne poslovne obveznosti</i>	1.789.151	1.680.581
C.	FINANČNE IN POSLOVNE OBVEZNOSTI	1.796.689	3.526.050
D.	PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	3.281	-
	PASIVA SKUPAJ	3.796.286	5.923.980

Vir: Letno poročilo podjetja ABC d.o.o. 2003 in 2004.

PRILOGA 4: BILANCA STANJA ZA PODJETJE ABC D.O.O. NA DAN 31.12.2003 IN 31.12.2004 PO MSRP

BILANCA STANJA	31.12.2003	31.12.2004
<i>I. Neopredmetena dolgoročna sredstva</i>	92.233	2.280
<i>II. Opredmetena osnovna sredstva</i>	894.742	2.921.707
<i>III. Za prodajo razpoložljivo finančno sredstvo</i>	251.474	204.548
A. STALNA SREDSTVA	1.238.449	3.128.534
<i>I. Zaloge</i>	1.027.024	1.404.188
<i>II. Poslovne terjatve</i>	1.397.363	1.415.951
<i>III. Kratkoročne finančne naložbe</i>	56.250	-
<i>IV. Dobroimetje pri bankah, čeki in gotovina</i>	104.674	15.431
B. GIBLJIVA SREDSTVA	2.585.310	2.835.570
C. AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	2.025	1.447
AKTIVA SKUPAJ	3.825.784	5.965.551

<i>I. Vpoklicani kapital</i>	131.250	131.250
<i>II. Kapitalske rezerve</i>	-	-
<i>III. Rezerve iz dobička</i>	8.550	13.125
<i>IV. Preneseni čisti poslovni izid</i>	683.884	813.425
<i>V. Čisti poslovni izid poslovnega leta</i>	16.943	27.570
<i>VI. Prevrednotovalni popravek kapitala</i>	8.993	8.993
A. KAPITAL	849.619	994.362
B. REZERVACIJE	1.078.912	1.324.381
<i>I. Nekratkoročne finančne obveznosti</i>	-	1.422.645
<i>II. Nekratkoročne poslovne obveznosti</i>	7.538	5.663
<i>III. Kratkoročne finančne obveznosti</i>	-	417.161
<i>IV. Kratkoročne poslovne obveznosti</i>	1.789.151	1.680.581
<i>V. Obveznosti za odložene davke</i>	97.284	120.758
C. FINANČNE IN POSLOVNE OBVEZNOSTI	1.893.973	3.646.808
D. PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	3.281	-
PASIVA SKUPAJ	3.825.784	5.965.551

Vir: Lasten izračun.

**PRILOGA 5: IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA ZA PODJETJE ABC D.O.O. ZA LETO 2004
PO SRS**

IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA		I-XII/2004
A. POSLOVNI PRINODKI		11.726.873
1.	Čisti prihodki iz prodaje	10.913.224
	<i>a. Čisti prihodki iz prodaje na domačem trgu</i>	<i>9.197.685</i>
	<i>b. Čisti prihodki iz prodaje na tujem trgu</i>	<i>1.715.539</i>
2.	Povečanje/zmanjšanje vred. zalog proizvodov in nedok. proizvodov	216.015
3.	Usredstveni lastni proizvodi in storitve	130.170
4.	Drugi poslovni prihodki	467.464
B. POSLOVNI STROŠKI		11.760.251
5.	Stroški blaga, materiala in storitev	8.074.571
6.	Stroški dela	2.995.901
7.	Odpisi vrednosti	673.459
8.	Drugi poslovni stroški, odhodki	16.320
C. POSLOVNI IZID IZ POSLOVANJA		-33.379
9.	Finančni prihodki	36.705
	<i>a. Finančni prihodki od deležev</i>	<i>-</i>
	<i>b. Finančni prihodki iz dolgoročnih terjatev</i>	<i>-</i>
	<i>c. Finančni prihodki iz kratkoročnih terjatev</i>	<i>36.705</i>
10.	Finančni odhodki	158.445
	<i>a. Finančni odhodki za odpise finančnih naložb</i>	<i>25.920</i>
	<i>b. Finančni odhodki za obresti in iz drugih obveznosti</i>	<i>132.525</i>
D. POSLOVNI IZID IZ REDNEGA DELOVANJA		-155.119
11.	Izredni prihodki	242.231
12.	Izredni odhodki	424
E CELOTNI POSLOVNI IZID		86.689
13.	Davek iz dobička	-
F ČISTI POSLOVNI IZID OBRAČUNSKEGA OBDOBJA		86.689

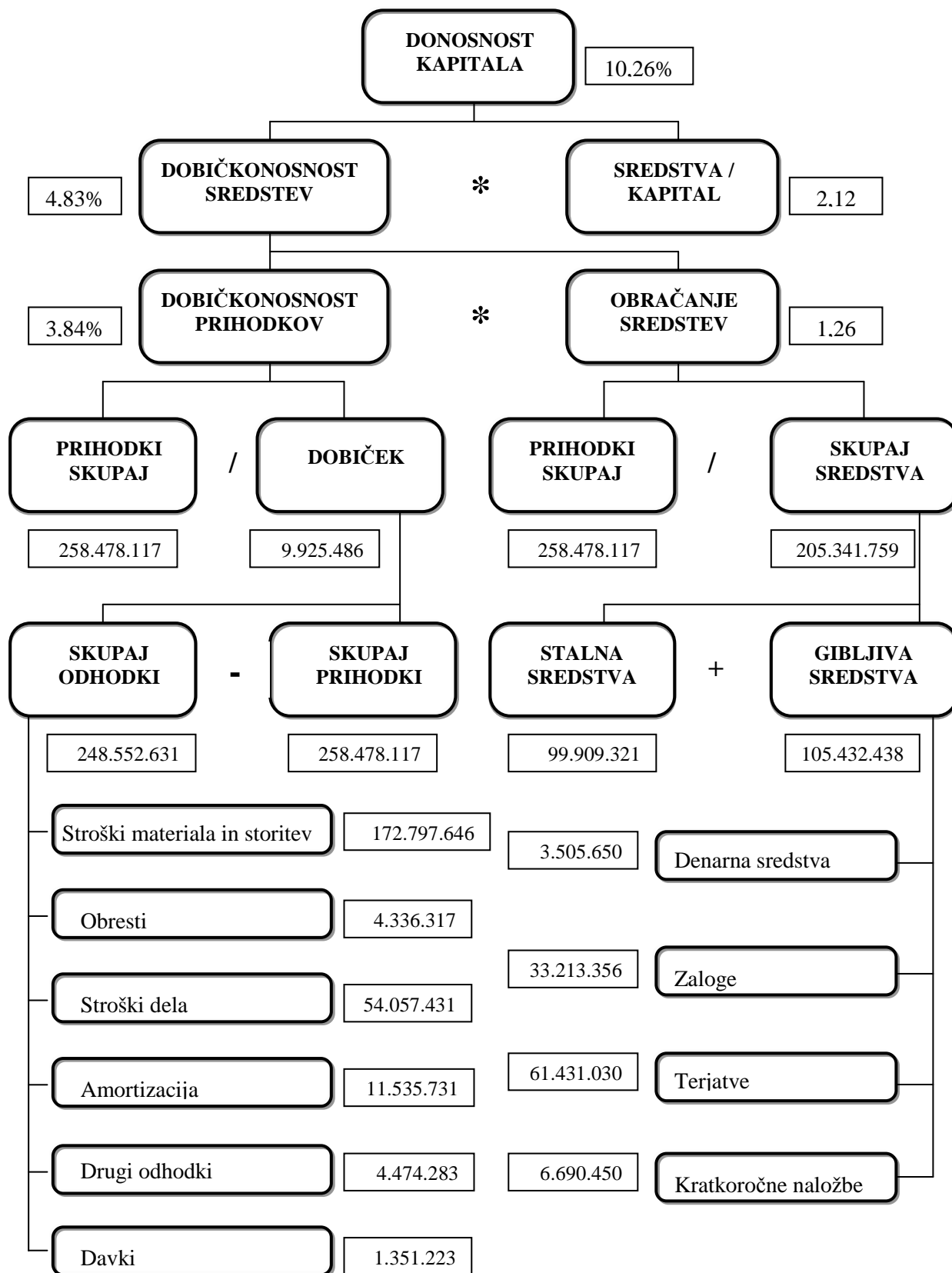
Vir: Letno poročilo podjetja ABC d.o.o. 2003 in 2004.

**PRILOGA 6: IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA ZA PODJETJE ABC D.O.O. ZA LETO 2004
PO MSRP**

IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA		I-XII/2004
A. POSLOVNI PRINODKI		11.969.105
1.	Čisti prihodki iz prodaje	11.155.456
	a. Čisti prihodki iz prodaje na domačem trgu	9.337.915
	b. Čisti prihodki iz prodaje na tujem trgu	1.817.541
2.	Povečanje/zmanjšanje vred. zalog proizvodov in nedok. proizvodov	216.015
3.	Usredstveni lastni proizvodi in storitve	130.170
4.	Drugi poslovni prihodki	467.464
B. POSLOVNI STROŠKI		11.819.794
5.	Stroški blaga, materiala in storitev	8.074.571
6.	Stroški dela	2.995.901
7.	Odpisi vrednosti	732.578
8.	Drugi poslovni stroški, odhodki	16.744
C. POSLOVNI IZID IZ POSLOVANJA		149.310
9.	Finančni prihodki	36.705
	a. Finančni prihodki od deležev	-
	b. Finančni prihodki iz dolgoročnih terjatev	-
	c. Finančni prihodki iz kratkoročnih terjatev	36.705
10.	Finančni odhodki	158.445
	a. Finančni odhodki za odpise finančnih naložb	25.920
	b. Finančni odhodki za obresti in iz drugih obveznosti	132.525
D. POSLOVNI IZID IZ REDNEGA DELOVANJA		27.570
11.	Izredni prihodki	-
12.	Izredni odhodki	-
E. CELOTNI POSLOVNI IZID		27.570
13.	Davek iz dobička	-
F. ČISTI POSLOVNI IZID OBRAČUNSKEGA OBDOBJA		27.570

Vir: Lasten izračun.

**PRILOGA 7: SISTEM KAZALNIKOV PO DU PONTU ZA DEJAVNOST
»PROIZVODNJA ELEKTRIČNIH STROJEV IN NAPRAV« (PODATKI SO V 1.000 SIT)**

Vir: AJPES, Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve, 2006.